

H U N G A R I A N M O N I T O R I N G

1988. MÁRCIUS 11.

PÉNTEK

Ö S S Z E F O G L A L Ó

- VÁRKONYI Péter hasznosnak nevezte új-zélandi látogatását. A külügyminisztert Lange miniszterelnök is fogadta 783
- LOTHAR SPAETH és KÖPECZI Béla jelenlétében hagyták jóvá Bpsten a Magyarországi Németek elnevezésű alapítványt 784
- A Jurta Színház vezetősége és tagsága cáfolta, hogy a színház ellenzéki központtá vált 771
- "Úgy tűnik, mintha természetes lenne a másként gondolkodás." - "A nyilvánosság korlátozása ön- és közveszélyes" - a sajtót is bírálták a KÓRKOSTOLÓ műsorában 747
- "Az állam az egyik kezével ad, a másikkal elvesz" - a kohászat helyzetéről és feladatairól tartottak sajtótájékoztatót 759,484
- Talpra áll-e a vaskohászat? - az alumíniumipar nem tudja önerőből fejleszteni terveit 775
- Ipargazdák: Javítani kellene a magyar vállalatok versenyképességét a világpiacon 773
- Tanulságok a GANZ MÁVAG szétdarabolásának ürügyén, - indokolt és indokolatlan áremelések... - LAPSZEMLE 724
- "A kutatások hatékonysága érdekében véget kell vetni végre az állandó és néha indokolatlan átszervezésnek" - ülésezett a MEDOSZ elnööksége - FALURÁDIÓ 737
- Hazánkban az emberek 16 %-a agyi érbetegség miatt hal meg. - - Tárgyalt az Országgyűlés Egészségügy Bizottsága 758
- A KISZ vezetői találkozóra kérték a SZOT és a Népfront vezetőit a lakáspolitikai elképzelések megvitatására 780
- A jóváhagyott 60 millió ft-os 88-as keret 40 millióra csökkent - csak 60-70 %-a végezhető el a tervezett egri közműjavításnak 765
- Magyarország 2. számú kereskedelmi partnere Ausztriának 770
- A tanácsoknál illetékbélyeg árusítóinak nem éri meg a további "vásár", - miután ezutáni nyereségük is adóköteles... - és ki fizeti meg az ügyfél - emiatt - eltöltött fél napját? 733
- Milliókat fordítottak vesztegetésre - Visszaélések egy Nógrád megyei gmk-nál. - az ügy bíróság előtt 732
- Egyre több kiskorú követ el közlekedési szabálytalanságot. - nem korai a jogosítvány? 726
- Sihederkorúak halálra gázoltak egy idős férfit... ! 731
- Új számítógép által vezérelt marógép-modell a Rába Gyárban 763
- "Repül a hollóházi porcelán!" - a veszteséges gyár nyereséges 763
- Tíz perc külpol: A magyar - NSzK kapcsolatokról 743
- Fair-play-díjas cselekedet! - a múlt heti foci-botrány "áldozata" ismét üzemképes... - segítettek a szurkolók ... 766

"...végighajtani a Stefánián..." - lehet hogy a sor kerül
erre a Margitszigeten? - A Margitsziget jövőjéről 789
Március 27-én, hajnali 2 órakor állítják át az órákat 772
Arthur Miller bemutató a Várszínházban: a darab nálunk sokáig
fétis volt 788

Külpolitika:

Ausztiai megemlékezés az Anschluss 50. évfordulójáról (730)
Norieganon menni kell ... - - mondta Shultz (731)
A TU- 54-es eltérítése - moszkvai jelentés (761)
Mérleg: Gorbacsov megválasztásának 3. évfordulóján (780)
Murphy - Sevardnadze találkozó (783, 743)
Genscher közel-keleti kérdésekről a Parlamentben (732)
Ismeretlen tettesek megrongálták a Gottwald-szobrot (783)
A norvégiai sztrájkról (787)
Gorbacsov amerikai szenátorok csoportját fogadta (792)
A szovjet-lengyel kapcsolatok fehér foltjai (793)

1988 MÁRCIUS 11 - PÉNTEK

KOSSUTH-adó

IDŐJÁRÁSJELENTÉS:

6.20 h

- Estig nyugat felől erősen megnő a felhőzet és többfelé várható kisebb eső, helyenként hószállingózás is. A nyugati szél főként a Dunántúlon időnként megerősödik. A hőmérséklet kora délután 2 és 7, késő este nulla és +4 fok között alakul. A főváros fölött közepesen felhős az ég, mérsékelt északnyugati szél mellett 1 fok van.

LAPSZEMLE

6.33 h

- Tanulságok a GANZ MÁVAG szétdarbolásának ürügyén - Indokolt és indokolatlan áremelések - A társadalombiztosítás önállósulási törekvései - három téma, három cikk a reggeli újságoktól, amelyeket ma reggel Hegedűs Péter olvasott el.

Ki fizeti a révészt, vagyis a Ganz Mávag szétdarabolásának költségeit, hogyan osztanak fel hét önálló és öt leányvállalat között 10 milliárd forintot meghaladó tartozást, több mint egy milliárd adóhátralékot, és 800 millió forintos kintlévőséget - mint a NÉPSZABADSÁGban Boksányi Katalin írja, a Ganz Mávag körüli főhatósági bizonytalanságok, a kormánybizottsági elhatározások majd visszakoosások ismeretében egyszerűen felfoghjatatlan, hogy amikor végül egy határozott decentralizációs lépés születik, akkor ennek a végrehajtása miért történik ilyen ad hoc módon, mint a Ganz Mávag esetében, ahol 10 nap alatt hajtották végre ezt a munkát? A hazai és nemzetközi tapasztaltokat figyelembe véve az is érthetetlen, hogy ezt a koordinációs szerepkört miért nem vállalta, vállalhatta magára egy objektív szakértői bizottság? Félek - írja Boksányi Katalin, hogy ebben az adjuramisten, de rögtön módon végbevitt decentralizációban van egy tudatosan fel nem ismert, vagy fel nem vállalt újabb feszültség is. Szervezzünk hát át, mert ezzel is időt nyerünk, csak hogy ennek a csúsztatásnak is ára van, de lesz-e fe-

(lapszemle)

lelőse - fejezi be írását kérdéssel Boksányi Katalin.

És egy másik kérdés - mennyivel emelkednek az ára? ~ ezt már a MAGYAR HIRLAPban kérdezi Lakatos Mária Szikszai Béla államtitkártól, az Országos Árhivatal elnökétől. Kétségtelen, hogy rendkívül erős a vállalatok áremelési törekvése - mondjai Szikszai Béla, sok még a veszteségesség határán....másoknál nem maradt elég pénz akorábbi beruházások befejezésére. A vállalatok jelenlény része vissza akarja szerezni legalább az adóreform előtti jövedelmi pozícióját, és nem kevés vállalat áremeléssel próbálja jövedelmét növelni. Az egész évre tervezett 15%-s fogyasztói ár-növekedésnek még a háromnegyede sem következett be. Nekünk most, az árszint növekedés gyorsulását kell megakadályozni, és nem az indokolt áremeléseket. A kormány most vállalja, hogy nem hoz inflációt gerjesztő intézkedéseket és így jobban kiszámítható, és tisztább helyzetet teremt, viszont cserébe megfotolt vállalati magatartást és ár-politikát vár el, - hangsúlyozza többek között Szikszai Béla, az Országos Árhivatal elnöke.

A társadalombiztosítás korszerűsítéséről Rácz Albert, az Országos Társadalombiztosítási főigazgatóság vezetője nyilatkozott a NÉP-SZAVAban. Szerinte azért küszködnek deficittel, mert nem rendelkeznek önálló pénzalappal, a költségvetéstől nincs elválasztva a társadalmibiztosítás, ennek kidolgozása természetesen hosszú időt igényel, de el kell kezdeni. Önálló gazdálkodás esetén érdekeltté válhatnának a jó betegellátásban a betegség megelőzésben, pl. 5-10 év múlva a gyógyfürdőket működtethetnének, ami rövidebbé teszi a betegállomány idejét, gyorsíthatja a rehabilitációt, tehát újabb megtakarítást hoz - mutat rá többek közt Rácz Albert, a Korszerűsítés, az önállóság érdekében c. írásában.

REGGELI PÁRBESZÉD

6.45 h

- Visszavonhatatlanul itt a tavasz, ami sok egyéb mellett az is jelenti, hogy mopedre, motorra pattan az ifjúság. Pedagógusok mondják, hogy egyre több kiskorú követ el közlekedési szabálysértést, hangszílyozom, többnyire csak szabálysértést, mert a közlekedési bűncselekmény más, súlyosabb kategória, és megítélésük a bíróság hatáskörébe tartozik. Gyakori tapasztalat, hogy a közlekedési szabályokat megsértő fiatalok jogosítvány nélkül motoroznak. Sokuk gyakorlatlansága súlyosan veszélyeztetni saját és társai életét. A 14-18 éves fiatalok és szüleik figyelmébe ajánljuk, dr. Bodor Tibornak, a pesti központi kerületi bíróság tanácsvezető bírójának tapasztalatait. A riportert Bocskay Zsolt.

- Az előző évben a fiatalkorúak által elkövetett közlekedési bűncselekmények száma viszonylag alacsony, évek óta kb. 10 és 20 ilyen bűncselekmény miatt került bírósági eljárásra sor. Ezeknek az ügyeknek mintegy feleben találkoznak olyan vezetőikkel, akik érvényes gépjárművezetői engedéllyel nem rendelkeznek, de vesznek részt a közúti forgalomban. Más bűncselekmények során tudomásunkra jut, hogy számtalan fiatalkorú rendelkezik motorkerékpárral, annak ellenére, hogy érvényes vezetői igazolványa, ill. gépjárművezetői engedélye nincs. Például lopásoknál, ahol a fiatalkorúak különböző parkolókból járműalkatrészeket lopnak el, amikor a miérte keresüsk a választ, kiderül, hogy ők maguk rendelkeznek motorkerékpárral, és ahhoz szerzik be ílymódon az alkatrészt, ilyenkor természetesen a bíró megkérdézi, hogy legalább vezetői igazolvánnyal rendelkezik-e. megtudjuk, hogy a legtöbb esetben nem.

- Mit tehetnek, amikor megtudják?

- A bíróság nem tehet semmit, hiszen ez önmagában szabálysértés, és a bíróság szabálysértést kizárólag azokban az esetekben bírálhat el, hogyha ezek a bűncselekménnyel összefüggésben valósulnak meg.

- nem értesíthetik a rendőrséget a tanácsok, hogy folytassanak szabálysértési eljárást?

- Erre természetesen lehetőségünk lenne, azonban a büntetőeljárás során csak arra van adatunk, hogy motorkerékpárral, segédmotorral rendelkeznek, viszont vezetői engedéllyel nem, azt, hogy ténylegesen használják-e, nyilvánvaló, hogy a tárgyaláson egyrészt mi nem tudjuk tisztázni, másrészt pedig ők tagadják, ezeknek az ügyek-

(reggeli Párbeszéd)

nek a felderítésére, csak tettenérés esetén kerülhet sor.

- Ezek az elkövetők 14 és 18 év közöttiek, a bűncselekmények bekövetkeztében szerepet játszik-e az, hogy még fiatalok és esetleg nem tudják felmérni azt, hogy mit tesznek?

- Szerintem mindenképpen, ezek a gyerekek lényegében egy technikai civilizáció korában születtek meg és élnek, a közuti balesetekben nem a jármű használatával kapcsolatos ismeret hiányok állapíthatók meg, hanem az élet tapasztalatból, a meggondolatlanságot, a könnyelműséget, ezért a legtöbb ilyen közuti balesetnél közrejátszik az, hogy a sebesség határokat, korlátozásokat figyelmen kívül hagyják, a relatív gyorsjárat gyakrabban fordul elő, tehát az, amikor nem az út és látási viszonyoknak, időjárási viszonyoknak megfelelően választják meg a gépjármű sebességét. Távolság becslésük sem annyira kialakult mint az egyfelé vezető korú gépjárművezető esetében.-----

- Tehát korán kapnak jogosítványt?

- Véleményem szerint nem ez a lényegi kérdés, én ennél sokkal lényegesebbnek tartanám azt, hogy az ált.iskola befejezésével egy időben a tanulók kapjanak egy olyan ismeretanyagot, amelynek alapján akár a KRESZ-ből levezethetnek.

- Visszatérve a bírósági gyakorlathoz, az ítéletnek nevelőhatásúnak kell lennie, hogyan tudják Önök a nevelőhatást érvényesíteni a közlekedési bűncselekményekben kirótt ítéletekben?

- Ezekben a büntető ügyekben nem az egyéb büntetések, vagy intézkedések megválasztása látszik helyesnek, hanem az közlekedésből való kirekesztésük olyan időtartamra, amely alatt gondolkodásában éretté válik arra, hogy a közlekedésben biztonsággal részt vegyen.

- És ezután az eltiltás után újra vizsgálni kell?

- Ha egy évig a közuti közlekedésbe nem vehet részt, az alkalmasságát újabb vizsga során kell bizonyítani.

- Azokkal viszont semmit nem tudnak tenni, akik csak szabálysértést követtek el, vagyis jogosítvány nélkül vezettek?

- Bírósági eljárás náluk semmi, sőt a szabálysértési hatóságok rendelkezésére álló eszközök sem tekinthetők túl szélesnek. Én úgy érzem, hogy ebben a kérdésben nem is a hatóságok feladata a lényeges, inkább azoknak a szülőknek felelősségét vetem fel, akik ezeknek a gyerekeknek ezeket a gépjárműveket megvásárolják, anélkül, hogy

számon kérnék tőlük az ehhez szükséges engedélyeket.

- Dr.Bodor Tibor tanácsvezető bíróval Bocskay Zsolt beszélgetett.

-

HIREK, TUDÓSÍTÁSOK

7.00 h

- Március 11-n, pénteken Szilárd napján Király Edit köszönti önöket.

Időjárásjelentés:-----

- Mint arról már beszámoltunk, tegnap a TOT-ba látogatott KÁDÁR János, és munkamegbeszélést folytatott szövetkezeti vezetőkkel, az állami gazdaságok, élelmiszeripari vállalatok és erdőgazdaságok igazgatóival, és a mezőgazdasági tárca képviselőivel.

A párt főtitkára kiemelte, hogy az országos pártértekezleten a szocialista építőmunka legfontosabb feladatait tekintik majd át, továbbá meghatározzák azokat a teendőket, amelyeket a stabilizáció és a kibontakozás érdekében kell végrehajtani. Mint mondta, a pártértekezlet előkészítésén túl, az év indításának elemzése, valamint a párt megújítása és a politikai intézményrendszer továbbfejlesztése áll a munka előterében.

- Ez utóbbiról szólva Kádár J. kijelentette, hogy társadalmi rendszerünk jobb működését úgy érhetjük el, ha megőrizzük és korszerűsítjük az alapintézményeket. Ma nehezebb viszonyok között élünk, de a párt a kedvezőtlen folyamatokat kritikusan és önkritikusan elemezte.

Ennek eredménye a gazdasági, társadalmi kibontakozás programja amelynek következetes megvalósításával őrizhető meg a foglalkoztatás és aléltbiztonság, valamint a keresetek és a nyugdíjak reálértéke - hangoztatta KÁDÁR J.

- Minisztertanács tegnapi ülése után a szokásos kormány szóvivői tájékoztató, elsősorban gazdasági témákkal foglalkozott.

A magyar kormány kötelezettséget vállal arra, hogy nem hoz olyan

(hírmagazin 7 h)

központi intézkedéseket, amelyek a tervezett kereten, tehát a 15%-n túl növelnék az inflációt. Elvárja ua. hogy a vállalatok is minden eszközzel elkerüljék áraik emelését. A Minisztertanács ezzel kapcsolatos irányelveit, a testület ülése után ismertette BÁNYÁSZ Rezső.

- Elmondta azt is, hogy a kormány tárgyalta a nyugdíjrendszer módosításának elveiről, de még további fontosabb javaslatok kidolgozására szólította fel az illetékesekt.

Ha az elképzelések elkészülnek, társadalmi vitát rendeznek és a Parlament is valószínűleg két olvasatban tárgyalja a változtatásokról. Döntés talán a jövő hét közepén lesz a nyugdíjrendszer korszerűsítéséről.

- A külföld hírei:

REagan amerikai elnök megerősítette, hogy a nyár elején akkor is elutazik Moszkvába, ha látogatásának időpontjáig nem sikerül kioldozni a tervezetet, a hadászati rakéták számának felére csökkentéséről. Washingtonban REagan külön-külön nyilatkozott négy nyugateurpai TV-társaságnak és elmondta, hogy szerinte belátható időn belül nincs lehetőség Európa atomfegyvermentesítésére, ezt a hagyományos fegyverzetekben meglévő szovjet fölényrel indokolta.

A bécsi európai utótalálkozón résztvevő szovjet küldöttség bírálta, hogy a NATO továbbra is egyoldalú csökkentés követel a VSz-től, a hagyományos fegyverzetekben, szovjet vélemény szerint ugyanis kölcsönös csökkentésre, a meglévő aránytalanságok felszámolására van szükség, mert bizonyos fegyverekben a VSz másokban viszont a NATO van fölényben.

Lengyelországban ezentúl nemcsak a Népfront, hanem minden munkahelyi, társadalmi, lakóhelyi más szervezet is tehet javaslatot a tanács választások jelöltjeire. A lengyel parlament törvénymódosítása értelmében ajövőben a jelöltek névsorban szerepelnek a szavazó-lapon, és a választóknak kötelező lesz áthúzni a felesleges neveket, korábban automatikusan mindig az első jelöltté volt

(hírmagazin 7 h)

a szavazat, ha a lengyel vállalatok nem húztak ki neveket a szavazó cédulán.

Néhány óra alatt megghiúsult az iraki-iráni tűzszünet, amelynek létrejöttét Özal török miniszterelnök jelentette be, és amely elvileg végetvetett volna a városok háborújának..A tűzszüneti bejelentés után ugyanis Irak egy-egy rakétát lőtt ki Teheránra, és az irániak szent városára Komra. Irán válaszként Bagdadot lőtte.

Szovjet vélemény szerint Afganisztánban megint kiújulhatnak a harcok, ha nem sikerül Genfben most aláírni az afgán rendezési megállapodást. KOziljev különleges megbízatású szovjet nagykövet közölte, holtpontra jutottak a tárgyalások, mert Pakisztán továbbra is ragaszkodik afgán koalíciós kormány azonnali létrehozásáról.

- Ausztriában ma tartják az Anschluss, vagyis az ország német bekebelezésének 50. évfordulójával kapcsolatos központi megemlékezéseket. Az MTI bécsi tudósítója, Sebestyén Tibor jelenti:

- Az évfordulóról már hetek óta tartanak megemlékezéseket a fasiszmus és antiszemitizmus elítélése, a demokrácia és az 1945 utáni osztrák út, a semleges külpolitika melletti kiállás jellemzi. És a múlt őszinte szemlélete, amelyre szükség is van, hiszen a Németországgal való egyesülést annak idején sokszázezer osztrák kívánta és üdvözölte. Az évforduló esemény-sorozata a hivatalos központi rendezvényekkel ma éri el csúcspontját. Délelőtt az osztrák kormány rendkívüli ülésen foglalkozik az Anschluss tanulságaival, utána a parlament épületében ünnepélyesen leleplezik a nácizmus áldozataivá lett törvényhozók emléktábláját, majd az egykori császári palotában lezajlik a hivatalos állami emlékülés. A két utóbbi rendezvényen jelen lesz K.Waldheim köztársasági elnök is, de a korábbi tervekkel ellentétben, egyiken sem mond beszédet. Mivel az államő a második világháború idején a német hadsereg tisztje volt, és emiatt máig sem szüntek meg a körülötte dúló viták, jobbnak látta, hogy elálljon ettől a szerepléstől.

(hírmagazin 7 h)

- Az Egy. Államok újabb büntető intézkedéseket tervez Panama ellen. Csák Elemér jelenti New Yorkból:

- Norieganak mennie kell - mondta a Szenátusban Shultz külügy-miniszter. Szavai minden bizonnyal azt a döntést tükrözték, amit az amerikai kormányzat válság-bizottsága hozott Ronald Reagan elnökletével. A tanácskozásról eddig hivatalos közleményt nem adtak ki, de értesülések szerint Washington tovább akarja növelni a gazdasági nyomást Panama katonai vezetőjére. A várható lépések között első helyen szerepel a csatorna használati díjának visszatartása, ami havonta 6,5 millió dollár, továbbá a kereskedelmi kedvezmények megvonása Panamától. Az Egy. Államok emlelt az azt tervezi, hogy leállítja a kőolajszállítást a csatorna-országot átszelő vezetéken. Komolyabb szankcióktól és katonai megoldástól úgy tesz Washington egyelőre tartózkodik, mert fél attól, hogy az erőszakos akciók visszatetszést váltanak ki külföldön és gerjesztik a hazafias Noriega párti érzelmeket Panamában.

A nicaraguai ellenforradalmárok két vezetője is megerősítette, hogy a napokban nicaraguai területen felújítják a tárgyalásokat a sandinistákkal. Eltérő időpontot adtak azonban meg, mert egyikük március 6-t, még másikuk 21-t jelölte meg a tárgyalások kezdetének. Annyi bizonyosnak látszik, hogy az újabb fordulón a sandinisták küldöttséget, Umberto Ortega, nicaraguai nemzetvédelmi miniszter vezeti.

- Megdöbbenő képeket láttunk tegnap este a TV Híradóban. A Fehérvári uton, szinte siheder korú fiatalemberek ültek abban az autóban, amely halálra gázolt egy idős férfit. A kocsi tovább száguldott, végül egy taxis kényszerítette megállásra. Az autó utasa megkerült, vezetője elmenekült. Mint munkatársunk ma reggel a Rendőrfőkapitányság ügyeletétől megtudta, azért tudták a vezető fényképes személyleírását közre adni a Híradóban, mert jogosítványát ittás vezetésért már bevonták. A fiatalember tegnap este fél-tízkor önként jelentkezett a rendőrségen, büntetését előzetes letartóztatásban várja. A tegnapi eset szereplői nem fiatalok, de talán felelőtlen viselkedésükben közrejátszott az, amiről több, mint húsz perccel ezelőtt a Pesti Központi Kerületi Bíróság

(hírmagazin 7 h)

tanácsvezető bírója beszélt. Egyre gyakoribb tapasztalat, hogy 14-18 éves kamaszok veszik maguknak a bátorságot, és szüleik nekik a motort, hogy jogosítvány és vezetési gyakorlat nélkül száguldozzanak. - Most bírósági tudósítás arról, hogy mennyi pénz csordogált el egy nógrád-megyei gmk csatornáját. A tegnap kezdődött tárgyalásról Zengő Árpádot hallják:

- A kósza hírek egy esztendeje kezdtek terjedni Salgótarjában, amikor is letartóztatták a Nógrád-megyei Viz- és Csatornamű Vállalat igazgatóját, az építési osztály vezetőjét, a gazdasági munkaközösség vezetőit, és a vállalat néhány dolgozóját. A valóságos történet viszont a bíróság szerint 1984 derekán kezdődött, amikor megalakult a vállalati munkaközösség, amelyik kezdettől fogva szabály-ellenesen ténykedett, hiszen olyan munkákat vállalt, amiket az Országos Vizügyi Hivatal határozottan megtiltott. A 11-tagú gmk-t Kacs Már Tibor és Kelemen István vezetésével azokat a feladatokat végezte, amiket Horváth György építésvezetőtől és Pálfalvai Kálmán igazgatótól kapott, de segített a szerződések megkötésében a számlák ellenőrzésében dr. Szabó Lajos vállalati jogtanácsos is. A részleteket több kötetbe foglalt kihallgatási jegyzőkönyv alapján is ezekben a napokban tisztázza Balassagyarmaton a megyei bíróságon dr. Horváth Emil tanácsa. Az már egyértelmű, hogy a gmk két év alatt 23 helyen dolgozott és tagjai 4-millió 30-ezer 996 ft-t vettek fel, papírforma szerint, ugyanis kezükbe csak 2 millió 759.924 ft került. A két összeg közötti különbséget a gmk vezetői vesztegetésre fordították, hogy a jövőben is sok pénzt hozó munkát kapjon amunkaközösség. Vesztegetés gyanúja miatt ül a vádlottak padján a megrendelő három volt alkalmazottja is, Füzei György, aki a Nógrád-megyei beruházási vállalatnál műszaki ellenőrként dolgozott, Antal Gyula, aki hasonló munkakört töltött be a salgótarjáni Városi Tanácsnál, és Tildik Ferenc, Nógrád község tanácsának volt műszaki előadója. A gmk vezetői ellen még többrendbeli csalás miatt is folyik eljárás, mert hogy jónéhány esetben az általuk kiállított számlákon nem az elvégzett ham annál jóval többet fizető munka szerepelt. Az ügyben ítélet a hónap utolsó napjaiban várható.

(hírmagazin 7 h)

SPORT: Néhány külföldi hír, magyar szereplések nélkül.

7.20 h

- Alig néhány napja voltunk tanúi annak, amikor az újságosok bejelentették, nem vállalják a villamos és buszjegyek árúsítását. Szerény jutalékukat olymértékben csapolja meg az általános forgalmiadó, a körmölteni és könyvelni valójukat pedig olymértékben növeli, hogy nem éri meg. Forgách Sándortól most arról kaptunk hírt, hogy az illetékesek most már illetéket sem hagynak fizetni utánajárás nélkül.

- Ha valaki bemegy a hivatalba és valami okiratot kér, azért legtöbbször illeték bélyeggel kell fizetni, anélkül nem okmány az okmány. A hatóságok állami bélyegeit sokhelyütt lehetett vásárolni; tanácsnál, a földhivatalban, a rendőrségen, trafikokban, a Postán, lehetett, - merthogy a személyi jövedelemadó miatt a bizonyos értékesítést nem vállalják a hivatali dolgozók. A pénzügyminisztérium megbízásából ugyanis a Posta forgalmazza az illeték-bélyegeket, hogy az állami hivatalokhoz forduló ügyfeleknek ne kelljen minden alkalommal külön a Postára is elmenni, egy százalékos forgalmi jutalék ellenében hivatali dolgozók árúsították. A győri Tanács városi hivatalában 2-300 ft-t keresett ezzel az anyagi felelősséget is vállaló adminisztrátor, ennyiért 20-30.000 ft értékű 10, 50, 100 ft-s okmánybélyeget adott el havonta. Ha véletlenül elszámolta magát, az az ő kára volt, a jutalékból kellett megtéríteni. Most ez a kevés jutalék is személyi jövedelemnek számít és habár kisösszegű, de rendszeres, ezért hozzáadódik a fizetéshez és összeségében annyit vonnak le belőle, hogy azért már semmiképpen nem éri meg a papírmunkát, a felelősségvállalást. A tanácsai ügyfélszolgálat dolgozói tehát azt latolgatják, hogy nem árúsítanak több illetékbélyeget. Az ügyfél kénytelen lesz elmenni érte a Postára, sokkal többet kell viszont gyalogolni az embernek a rendőrségről, ahol különféle engedélyek, kérelmekre kell ragasztani a bélyegeket. Eddig sem a rendőrség munkatársai árulták a bélyeget, hanem az ottani munkahelyi büfé, de meg kereskedelmi tevékenység és mint ilyen forgalmi-adó köteles. Ha tehát a büfé elad egy 100 ft-s okmánybélyeget, akkor, hogy rá ne fizessen, hozzá kellene számolnia 25 ft forgalmi adót, ezt ugyebár nem teheti,

(hírmagazin 7 h)

nem árul bélyeget. Az ügyfeleknek el kell menni a Postára, hogy hivatalos ügyük intézése az államkassza illetékét leróhassák, az emberek pedig zúgolódnak, mert nincs más választásuk, mint a hosszabb utánjárás, amit eddig félóra alatt elintéztek, arra egy félnap is elmegy.

7.30 h

- Ma délután egy szomorú kiállítás nyílik a Történeti Muzeumban. Várospusztulásról, 150 ember haláláról szól az 1838-s Pest-Budai árvíz közelgő évfordulóján, de szól másról is, hogy szegények és vagyonosok áldozatkészsége miként igyekezett segíteni a bajbajutottakon, enyhíteni a fájdalmon. A kiállításra Szatmári Ilona kalauzolje el Önöket.

-(Jeges áradat, a Duna gátjait bizonyos szakaszokon Pest-Buda térségében 1838 március 13-ról 14-re virradó éjjel iszonyatos erővel törte át. A természeti katasztrófa tényei és epizódjai 150 év eltelte után is megrendítik a kiállítás látogatóit a Budavári Palotában.-----)

7.40 h

- Ki hinné, hogy a népmesék gyűjtésében oly gazdag hagyományú országunkban még mindig akad felfedezni, ill. újrafelfedezni való. Márpedig így van. Zengő Árpád a palóc földiek újabb szimpatikus könyvkiadói vállalkozásáról beszél.

- (Régebben a felnőttek sokkal többet meséltek a gyerekeknek, most Nagy Zoltán zenetanár írt egy mesekönyvet, amely a Móra Kiadónál jelent meg, a Megpatkolt boszorkány címmel, palócmese gyűjtemény.)

7.50 h

- Mai festők, cigány művészek tárlata nyílt meg tegnap délután a Budapesti Rákóczi úton a Művész Galériában. Bizonytalan vagyok a fogalmazásban. Az elhunyt nógrádi festő Balázs János valóban naiv volt, - nem biztos. Főiskolára persze nem járt, de tobzódó

(hírmagazin 7 h)

színei, drámai kompozíciói megérlelt tehetségre, és megkínló-
dott életre vallanak. Az ő képei mellett kilenc mai cigány festő
alkotásai láthatók a tárlaton és mi sem természetesebb, minthogy
munkatársunk Simoncsik Zsuzsa a füstös képek szerzőjét, Lakatos
Menyhért író, a magyarországi cigányok kulturális szövetségének
elnökét kérte fel rövid tárlatvezetésre.-----

- Búcsúzik a műsorvezető-szerkesztő Király Edit.

- 000 - 000 - 000 -

KOSSUTH-adó

HÍREK

8.00 h

Az MSZMP országos értekezletén a szocialista építőmunka leg-
fontosabb feladatai tekintik majd át és meghatározzák azokat a
teendőket, amelyeket a stabilizáció, valamint a kibontakozás
érdekében kell végrehajtani. A pár főtitkára tegnap a TOT-ban
beszélt.-----Ism.

A magyar kormány kötelezettséget vállal arra, hogy nem hoz olyan
központi intézkedéseket, amelyek a tervezett kereteken, tehát a
15%-n túl növelnk az inflációt.-----Ism.

Külföldi jelentések:

Ragan amerikai elnök megerősítette, hogy a nyár elején akkor is
elutazik Moszkvába, ha látogatásának időpontjáig nem sikerül ki-
dolgozni a tervezett hadászati rakéták számának felérecsökkentéséről.
-----Ism.

Shultz amerikai külügyminiszter szerint továbbra is az erő pozíció-
jábl kell tárgyalni a SZU-val, a leszerelésről újabb megállapodások
megkötéséről. Mint mondta, az amerikai külpolitikák legfőbb célja,
a hadászati rakéták számának 50%-s csökkentése, a vegyi fegyverek
eltiltása, a hagyományos fegyverzetek egysúlyának megteremtése.

(hírek, 8 h)

A bécsi európai utótálcázón résztvevő szovjet küldöttség bírálta, hogy a NATO továbbra is egyoldalú csökkentést követel a VSz-től a hagyományos fegyverzetekben, míg szovjet vélemény szerint, ebben kölcsönösségre, továbbá a meglévő aránytalanságok felszámolására van szükség, mert bizonyos fegyverekben a VSZ, másokban viszont a NATO van fölényben.

A nicaraguai ellenforradalmárok két vezetője is megerősítette, hogy a napokban nicaraguai területen felújítják a tárgyalásokat a szandinistákkal.-----Ism

A közepesenél erősebb, a Richter-skála szerinti 5,6 fokos földrengés volt Costa Rica déli részén. Áldozatokról nem érkezett jelentés.

Lottó: A héten nem volt öttalálatos szelvény. A 4-s 444.382 ft, a 3-s 2.151, a 2-s 66 ft-t érnek. A számok: 16 47 59 62 80

Időjárás.-----

- 000 - 000 - 000 -

KOSSUTH-adó

FALURÁDIO

5.40 h

- A gödöllői Agrártudományi egyetem társadalomtudományi karának vállalatgazdasági üzemmérnöki intézete vállalatgazdasági tudományos napokat rendez Gyöngyösön. Három szekcióban 90 előadáson vitatják gazdaság fejlődési pályáink korszerűsítését. Egyik előadó, dr. Tórh Tibor, címzetes egyetemi tanár a MÜSZI igazgatója, vele beszélgem munkatársunk Takács András.
- Az ötlet a korábbi gyöngyösi főiskolai karról indult ki, három évvel ezelőtt merült fel ennek a gondolata, hogy professzorokat gyakorló vállalat vezetőket, akik különböző ökonomiai iskolákat jártak ki, megróbáljuk leültetni, mert eddig csak bíráltuk egymás felfogását, egymás gyakorlatát, holott nem is biztos, hogy ismertük a különböző elméletei alapjait és a gyakorlatra gyakorolt hatását.
- Akkor nem volt párbeszéd?
- Talán most Gyöngyösön meginul, nagy öröm, hogy az ország valamennyi agrártudományi intézményéből egyeteméről, aztán a gyakorlati szakemberek, a termelési rendszerek szakemberei, részt vesznek ebben és olyan egyetemek is bekapcsolódtak, mint aközgazdaságtudomány egyetem, a pénzügyi számviteli főiskola, és a kutatóintézetekből is jönnek az ökonomus kollegák. A témák nagyon nagy része kapcsolódik amindennapi élethez, tervezéshez, gazdasági elemzésekhez, munkafolyamatok szervezéséhez, vezetési ismeretekhez, úgy gondolom, hogy a résztvevők számára feltétlen hasznos lesz ez a rendezvény.
- Az előadásának az a címe, hogy a vállalatvezető helye, szerepe a jelenlegi gazdasági helyzetben.
- Nagyon sok kockázatot vállaló döntés, és döntésváltozat fordul meg a fejünkben addig még eljutunk egy-egy témához, és ma sem a MÜSZI-ben, sem a Tsz-ben, de még nálunk jobban menő vállalatnál sem egyszerű gazdálkodni, döntést hozni, kockázatot vállalni.
- Ennek talá az az oka, hogy túl nagy a különbség az elmélet és a gyakorlat között?
- Az egyedüli járható út a kormányprogram, ezt olvasva úgy néz ki, mintha fejleszteni, mennyiségi minőségi többletet kellene előállítani, beruházni kellene, ugyanakkor a szabályozórendszer ennek pontosan az ellentéte, a leépítésre ösztönzi a vállalatokat,

(FR)

és bizony a vállalatvezetőnek itt megtalálni azt az utat, ami a mai megélhetést, a mai sikereket biztosítja, úgy hogy a dolgozók is elégedettek legyenek, a jövőbeni fejlesztés lehetőségéről se mondjunk le, nagyon nagy felkészültséget és sok információt igényel.

- A mezőgazdaságban, az erdészetben dolgozó értelmiségiek helyzetével még itt a FALURÁDIÓban is régen foglalkoztunk, pedig amint az előző interjúból is kiderült a megújulás, a kibontakozás egyik feltétele, hogy a szigorodó szabályzókhoz rugalmasan, gyorsabban tudjon igazodni egy-egy közösség. A MEDOSZ elnöksége a közelmúltban foglalkozott az ágazatban dolgozó értelmiség helyzetével. Simon Ferenc mikrofonja előtt Varga György, a MEDOSZ titkára.

- Legutóbbi kongresszusunkon is, az ágazati érdekeket érvényesítő tagozatokat, ún. szakosztályokat választottunk, amely az elnökségünk mellett, mintegy társadalmi szűrő működik, így az értelmiség részére szintén választott a kongresszusunk tagozatot, és pedig az oktatási kutatási szakosztály, amely legutóbbi elnökségi ülésünkön is szerepelt.

- Kik a szövetségesek ebben?

- Szoros együttműködést alakítottunk ki a MEFESZ szervezeteivel, így az Agrártudományi Egyesülettel, a Hidroorológiai Társasággal, az Erdészeti Egyesülettel, én azt hiszem, hogy ez nemcsak papíron egy szerződés, hanem komoly tartalommal is van. Az értelmiség gondja véleményünk szerint, nem csak az értelmiség, hanem az egész társadalom gondja, mert az értelmiség aktív cselekvő támogatása nélkül nem valósítható meg a kormány stabilizációs kibontakozási programja sem. Feltétlen fel kell értékelődni a szellemi munkának, mert ha azt nem emeljük rangjára, akkor egy sokkal rosszabb helyzetet teremt akár egy hitel felvétel, mert hallatlan nagy eladósodást fog a vállalatok termelő eredményeiben jelenteni, egy pár éven belül.

- A MEDOSZ legutóbbi elnökségi ülésén szerepelt a kutató műhelyek helyzete.

- Állásfoglaltunk, hogy a kutatás hatékonysága érdekében véget kell végre vetni az állandó és néha indokolatlan átszervezéseknek, nem a szervezeteknek, hanem az embereknek van elsődleges

(FR)

szerepe az eredményességben. Itt több szó volt az állandó létszámcsökkentési kérdésről is, ez szinte kizárja a fiataloknak a kutatásban, műszaki fejlesztésben való bekapcsolódását, és egyfajta előregedési folyamatot is érzékelünk és néhánypálya elhagyást is. Előterjesztést készítünk jelenleg a pénzügyi kormányzat asztalára, melyben kifogásoljuk, hogy a költségvetésből gazdálkodó szervezeteineknek nem megnyugtató a bérek bruttóssítása, és nem az előírásoknak megfelelőa bérfejlesztés jelenlegi lehetősége. Ugyanis nem a bruttó bér arányában kapták, hanem a nettó bér arányában a százalékot.

- A kemikáliák forgalmazásában több évtizedes gond, hogy a gyártás folyamatos, a felhasználás pedig ciklikus, idényszerű. A nagykereskedők szerint viszont az árrés alig fedezi a tárolási, szállítási költségeket. A kecskeméti Agroker vállalat igazgatója, dr. Mormel Miklós arról is tájékoztatta Zala Simon Tibor kollegámat, hogy jelenleg hiánycikk a tavala savanyúságát javító összetett műtrágya, a Novakosz és Hiperfoszfát.

- A műtrágya fuvar.....olyan teherként jelentkezik a műtrágya kereskedelembe, ami lassan elviselhetetlen. A SZU-ból beérkező műtrágyák jóval az ár.....néha kedvezőbbek, mint a magyarok, népgazdasági érdekek,.....tehát nincs vele különösebb problémánk, minden tonna ilyen műtrágyát 200 ft-s átrakási költség terhel.....ha most én hozzászámítom a belföldi fuvarozás költségét, akkor Zalaegerszegre levive egy tonna műtrágyát 650 ft fuvarozási költség terhel, ha ezt nem tudom elismertetni az árban, akkor ez mindenképpen gondot okoz, semmiképpen sem vagyok érdekelt ennek a műtrágyának a forgalmazásában, ha országosan pl. elismerjük, hogy a MÁV-nak jogos az az igénye, hogy emelje a fuvarozási költségeit, akkor ezt engedjük beletenni az árakba.

- Ezeket a plusz költségeket pedig az árrés pl. a műtrágyánál nem fedezi?

- A kecskeméti Agroker pldáját mutatnám, ami 1,1 milliárd ft értékben értékesítettek az elmúlt évben műtrágyát. Ezen 10 millió nyereségük volt, ez 0,91 % nyereségrátát tükröz, és ebből csak úgy lehet megélni, ha sokat forgalmazok, tovább terheket nem bír már el, na most már ha az idén nyáron nem fog gazdálkodni, annak a hatása negatívan csapódik rám, akkor egyszerűen az egész műtrágya

(FR)

kereskedelemben elvesztem az érdekeltséget, pedig nagyon szeretném csinálni, abból élünk, nem az árres növeléséért emelem én fel itt a hangom, hanem azt szeretném, hogy egy tisztességes érdekeltség megmaradjon úgy, hogy a mezőgazdaságot tudjuk vele szolgálni.

- Ma pl. a mátrágyagyártó milyen gyorsan kéri a pénzét?
- Amikor leszállította nekem, ki kellett fizetni.
- Mikor kapja vissza a pénzét a felhasználó termelő üzemtől?
- Nekünk 66 nap volt tavaly az az időszak, amit átlagosan így alakul ki az 1 % alatti nyereségráta,
- Akkor ezt is fedezni kell valamivel?
- Mindenképpen szükséges a hitel, hiszen 150-170 millió forint értékben az első negyedévben felhasználható műtrágyának kb. az 50 %-t a november, decemberben lehozzuk, kifizetjük a gyárnak, és jó gazda gondosságával, bespájioljuk..... mezőgazdasági eszközöket értékesíteni, ebből élni, semmi más igényünk nincs,..... (érthetetlen).....

-.....a bolgár gyártmányú.....valamint a fehérje-..... a borsó védelmére szükséges anyag. Sőt amint Srankó István riportjából kiderül, egyes körzeteinkben mársem lehet kapni.

- Valami gyönyörű paradicsompalántákat látok itt, Illés Tóth József palánta nevelő házában Dabason.
- Igen a palántával elégedett vagyok, gyönyörű szép, kilehetne ültetni, csak az a bosszantó, hogy nem lehet fóliát kapni.
- több helyen is volt?
- Igen, Kecskeméttől Pestig az összes üzletet összejártuk, már ki kellett volna ültetni, egy héttel ezelőtt, késünk aztán majd a primőrrel.
- Itt vagyunk egy fólia sátonál, nyilván ezt korábban vásárolták?
- igen szerencsére ezt tavaly megvettem.-----

A FR mai műsorát Buzás Andor szerkesztette.

KOSSUTH-adó

HÍREK

10.00 h

REagan elnök bírálta az izraeli vezetést, mert az elutasította a térség problémáinak megoldására kidolgozott amerikai rendezési tervet. Az elnök négy nyugateurópai TV-társaságnak adott nyilatkozatában utalt rá, hogy a közeljövőben Washingtonban látgató Shamir izraeli kormányfő megpróbálja véleménye megváltoztatására bírni. Shultz külügyminiszter elismerte, hogy közelkeleti körútja során, csak mérsékelt eredményt ért el. Az amerikai rendezési tervet csak Perez izraeli külügyminiszter és Muabrak elnök tartotta pozitívnak, az amerikai politikus szerint igen nehéz a palesztin képviselőt kérdését megoldani, mert a csak a jordániai küldöttség tagjaiként vehetnének részt a tárgyalásokon, és amellet olyan palesztin személyiségeket kellene találni, akiket a megszállt területek palesztinjai is támogatnak. Shultz továbbra is elfogadhatatlannak tartja a PFSz részvételt a megbeszélésen.

Az amerikai.....továbbra is zárolják Panama jeletnős pénzkészleteit. Az Egy.Államok a gazdasági kényszer fokozásával akarja elmozdítani Noriega tábornokot. Panamában akormány befejeletette, hogy meghatározatlan időre felfüggesztették mintegy 150.000 közalkalmazott bérének kifizetését. Ez mintegy 34 millió dollár, de panama valuta-tartalékai jelenleg csak 15 millió dollárra rúgnak. A középamerikai ország vezetői több fogyasztási cikk árát befagyasztották. A pénzügyi nehézségek közepette az ellenzék újab támogatást tüntetéseket szervezett, amelyen Noriega tábornok leváltását követelték.

A szovjet főügyészhelyettes, a PRAVDAnak adott interjúban elmondta, hogy a hét elején történt gépeltérítési kísérletet egy 11-tagú család szervezte. A dzsez-zenekar, amely a család tagjaiból állt, nagybőgókba rejtve vitte fel a gépre a fegyvereket. Bár a nagybőgót a felszállás előtt a rendőrök átvizsgálták, semmi gyanusat nem észleltek. A gépeltérítők Londonba akartak eljutni, ezért a gép egy Leningrád melletti repülőtéren szállt le, hogy üzemanyagot vegyen fel. Az üzemanyagfeltöltés közben szovjet biztonsági emberek jutottak be a pilóta fülkébe. A fedélzeten kitört a lövöldözés, majd az üzemanyagtartály felrobbanása után három utas, és egy légikísérő, vala-

(hírek, 10 h)

mint öt géprabló meghalt.

Délkoreában kudarcba fulladtak az egységes ellenzéki front..... irányuló kísérletek. Az ellenzék egyik legerősebb pártja elzárkózott attól, hogy párbeszédet folytasson a másik szervezet vezetőivel, Kim De Dzsunggal. Elemzők rá-mutatnak, hogy a közelgő dél-koreai parlamenti választásokon az ellenzék csak is egységes frontba tömörülve szerezhetne többséget a szöuli parlamentben.

AZ NSZK-ban rekord áron kelt el Marx Károly egyik 1878-ban írott levele. A marburgi aukción az egyik gyűjtő 280.000 DM-t fizetett a levélért. - Igen magas összeget adtak egy több mint 200 éve írott Mozart levélért, és jó pénzért talált vevőre a matematikus és csillagász, Kepler levele, amelyet Wallenstein hadvezérhez írt.

Időjárás.-----

- 000 - 000 - 000 -

PETŐFI-adó

HÍREK

11.00 h

Néhány ismétlés a korábbi híradásokról.

- 000 - 000 - 000 -

KOSSUTH - adó

(1988.márc.10-i adás!)

TÍZ PERC KÜLPOLITIKA

22.20 h

- A magyar-NSzK kapcsolatokról beszélget Nemes Gábor és Szalay Zsolt.
- A Bauhaus "Utópiák" című kiállítástól kezdve egészen Rio Reiser? rock-koncertjéig az NSzK kultúra uralja ezen a héten a budapesti művészeti életet. Egyúttal Budapesten NSzK Kultúrális és Tájékoztató Központ is nyílt. a Szocialista országok közül eddig ilyen csak Romániában működött. Erre a megnyitóra eljött H.D. Genscher külügyminiszter is, - egyszóval a magyar-NSzK kapcsolatok ismét látványos csúcsponthoz érkeztek. De mi történik a hétköznapiakon? Azokon a területeken, ahol nem az esztétikai értékeket, hanem a kemény forintokat, vagy a még keményebb márkákat kérik?
- Igyekeznek elkerülni a "látványos csúcspont" kifejezést. Van egyfajta stabilitásfolyamatosság és többé-kevésbé úgy fogalmazhatnánk; zavarmentesség az egész magyar-nyugatnémet kapcsolatrendszerben. Pénz: hát ugye lényeges eleme volt a fejlődésnek, vagy a gazdasági együttműködésnek GRÓSZ KÁROLY miniszterelnök tavaly októberi látogatása, illetve ezzel egyidőben az a megállapodás, amelyet arról kötött a Deutsche Bank, - tehát a legnagyobb nyugatnémet pénzintézet - a Magyar Nemzeti Bankkal, hogy 1 milliárd márkás hitelt kapunk, mindenfajta feltétel nélkül; tehát szabadon felhasználható összeget. Na most persze lehet azon vitatkozni, hogy ez -magyar megfogalmazás szerint- ez egy kölcsönösen előnyös üzlet. Az NSzK-ban inkább olyasfajta megközelítés volt ezzel kapcsolatban, hogy - ezt egyébként H. Kohl kancellár akkor GRÓSZ KÁROLY-nak is mondta, meg több alkalommal, nemzetközi sajtóértekezleten, parlamenti beszédben is kitért rá - hogy az NSzK a maga részéről elismeréssel kíséri a magyar reformpolitikát; azt az irányzatot, hogy a nehezebb magyar gazdasági helyzetben a reformfolyamat továbbkönnyítésére és előrelépésre kíván tenni?, nem pedig szűkíteni, zárni és ezt a magyar politikát az NSzK a maga részéről igyekszik támogatni, vagy segíteni. Nos, az 1 milliárd márka valóban magánhitel a szónak ebben az értelmében, de ha a korkány nem vállalja a hitelgaranciát. Azt, ha netán a magyar állam, vagy a Nemzeti Bank ezt a hitelt nem fizeti vissza, akkor ötöle a bankok visszakapják, akkor ez a megállapodás nem biztos, hogy létrejött volna. Ezzel együtt itt az a tapasztalat, - és ezt legutóbb NÉMETH MIKLÓS-nak,

Tíz perc külpolitika - magyar-NSzK kapcsolatok ...)

Központi Bizottság titkárának hét ezelőtt tett látogatása is bizonyította, hogy a nyugatnémet gazdasági vezető körökben változatlan a bizalom a gondok ellenére - de van egy olyan elvárás - ezt ő így fogalmazta meg -, hogy "partnereink szerint e bizalom megőrzéséhez a jövőben az szükséges, hogy a meghirdetett társadalmi-gazdasági programunkat következetesen valóra váltsuk, még akkor is, hogyha ez áldozatokkal, nehézségekkel jár."

- Ez mind a magyar belső fejlődésre vonatkozott, dehát nyilván a magyar-NSzK gazdasági kapcsolatoknak van egy ettől független részük is a kereskedelmi, gazdasági kapcsolatoknak egy olyan történelmileg kialakult szövevénye, amely hát valamilyen módon azért elő is készített, vagy alátámasztotta ezt a hitelügyletet; de amely az utóbbi időben nem tűnne olyan stabilnak, mint évtizedeken keresztül volt.

- Tulajdonképpen nem az a baj, hogy a kereskedelmi forgalom egyenlege a magyar fél részére deficitese, - mindig is az volt és mindig is az lesz és erre föl kell készülni, mert a nyugatnémet gazdaság Magyarországnak elsőszámú tőkés partnere - mindig többet fog nyújtani a magyar gazdaságnak, mint fordítva. Tehát ezzel együtt kell élni. A gond legfeljebb az, hogy nincs növekedés a forgalomban, az utóbbi néhány évben pedig a stagnálás mellett bizonyos visszaesés is megfigyelhető. Ez részben összefügg azzal, - amit egyébként a nyugatnémetek soha nem titkoltak - hogy a magyar exportkínálat minőségben, mennyiségben, választékában, szerkezetében nem teljesen megfelelő. Mi erre azt mondjuk, - és megint csak NÉMETH MIKLÓS-nak az itteni tárgyalásaira utalok - hogy a magunk részéről a társasági törvénynek a megalkotásával igyekszünk elébe menni például a nyugatnémet működő tőke behozatalának, - tehát annak, hogy nyugatnémet vállalatok befektessenek magyar cégekbe és közös termelés alapján aztán olyan áruk álljanak elő, amelyeket itt is, de másutt is el lehet adni.

- Ennek mi a realitása, hogy ez valóban nagyobb mértékben megindul?

- Minden nyugatnémet gazdasági vezető feltételezi, hogy ettől várható fellendülés. Két dolgot azonban ehhez hozzá kell tenni. - Szóval az NSzK számára Magyarország gazdasági súlya igencsak elenyésző és ezzel is együtt kell élni. Nekik akkor fizetődik ki, vagy éri meg befektetni jelentős pénzeket a magyar gazdaságba, ha ezzel nemcsak a magyar piacra tudnak betörni, hanem az egész KGST-be. Na most, ez persze,

Tíz perc külpolitika - magyar-NSzK kapcsolatok ...)

- egy ilyesfajta típusú szabályozás - ez már túlmegy a magyar gazdaság és a magyar gazdasági vezetés lehetőségein. Ezt már társországokkal is egyeztetni kell. Ugyancsak van egy probléma, - illetve hát ez, ami magyar részről talán könnyebben oldható - hogy igazából ők akkor érdekeltek a befektetések növelésében, ha az úgynevezett munkáltatói jogokat is megkapják, - ami eddig tudomásom szerint nem volt meg.-

- Melyek ezek a jogok?

- Az, hogy kit veszek föl a gyárba és kit dobok ki, ha nem tetszik a munkája.

- Nemcsak az NSzK szeretne Magyarországon keresztül bejutni a KGST nagypiacára, hanem Magyarország számára is az NSzK az egyik kapu, - ha nem "a kapu" a Közös Piac felé. Milyen szerepet játszik az NSzK azokban a tárgyalásokban, amelyet Magyarország a Közös Piaccal folytat?

- Segítő-támogató partner szerepét játssza és ebből a szempontból mondjuk kedvező az, hogy ebben a félévben az NSzK tölti be az elnök tisztségét a Közös Piacban. Maga H. Kohl kancellár tulajdonképpen tett is arra szó szerinti ígéretet, hogy ő az elnöki tekintélyét is latba vetve igyekszik annak a magyar-Közös piaci megállapodásnak az útját egyengetni, amelyről ugye évek óta szó van, és amely tudomásom szerint még mindig nincs teljesen tető alatt. Na most azzal, hogy a Közös Piac a saját belső gondjait itt a - gondolok az agrárkiadásokkal kapcsolatos vitatkozásra és az ismételt, ezzel kapcsolatos csúcstalálkozókra - sikerült rendezni. Ez elősegítheti azt is, hogy a magyar tárgyalási pozíció támogatásában az NSzK nagyobb aktivitással vegyen részt.

- A kapcsolatoknak van egy olyan területe, amelyet összefoglalóan "humanitárius terület"-nek szokta nevezni. Ezen belül egyre nagyobb szerepet játszik egyes állampolgárok utazása; az utazások megkönnyítése. Ezen a téren mintha mi lennénk a kezdeményezők és az NSzK a fékező.

- Hát ha arra gondolsz, hogy a vízumkönnyítések ügyében a Magyar Népköztársaság az aktívabb, illetve a kezdeményezőbb, akkor tökéletesen így van. Itt a nyugatnémet hivatkozás úgy szól, hogy bizonyos Közös piaci előírások gátolják azt, hogy teljesen eltöröljék a vízumkötelezettséget, és hivatkoznak arra is, hogy ez nem elsősorban nyugatnémet probléma, hanem - legyünk őszinték, a franciák fenntartásaival,

Tíz perc külpolitika - magyar-NSzK kapcsolatok ...)

illetve akadémikuskodásával ütközik - amire F.J. Strauss mindig azzal szokott visszavágni, hogy "ez mind nagyon szép, de akkor a franciák attól miért nem tartanak például, hogy az NDK állampolgárai - mármint nyugatnémet részről, illetve Közös piaci részről - bármilyen korlátozás nélkül bejöhetnek a Közösség összes tagállamába, miért a magyaroktól tartanak? - Én ehhez a humanitárius témekörhöz hozzávenném az utazási könnyítéseket - ugyan önmagukban - és még a nemzeti-ségi kérdést. Ezt szeretném még külön hangsúlyozni. Az NSzK számára - és ezt nagyon sok esetben megfogalmazzák, megfogalmazták -, hogy a magyar nemzetiségi politika a mintegy 200 ezres német kisebbséggel szemben példamutató. Ezt is az NSzK a maga részéről részben anyagi kedvezményekkel, előnyökkel, a német kisebbség nyelvének ápolásához nyújtott effektív pénzügyi támogatással igyekszik honorálni.

- A mi számunkra az NSzK fontosságát egyértelművé teszi, hogy a legnagyobb tőkés kereskedelmi partnerünk, de mi az NSzK motívuma? Mi az, ami az NSzK számára különösen érdekessé teszi Magyarországot?

- Beszélhetünk egyfajta modellértékűségről. Én tudom, hogy Budapesten ezt a szót nem szeretik, de ez mondjuk nem változtat azon a tényen, hogy ezt itt használják. Az NSzK úgy ítéli meg, hogy az a fajta magyar politika, amely a belső reformokkal, a nemzetiségi politika nyitottságával, az emberi szabadságjogok értelmezésével a mai gyakorlatot az elmúlt néhány évtized folyamán kialakította, az olyan politika, amelyet kapcsolataiban az NSzK - és itt elsősorban az NDK-ról van szó, de bármely más szocialista országról is - mint hivatkozási alapot, mint példát felhasználhat, hogy "íme, a rendszerek közötti együttműködésnek ilyen lényeges és eredményes lehetőségei vannak!"

TÍZ PERC KÜLPOLITIKA című műsorunkban a magyar-NSzK kapcsolatokról beszélgetett Nemes Gábor és Szalay Zsolt.

KOSSUTH - adó

(1988.márc.10-i adás!)

KORKOSTOLÓ

21.30 h

- Tudomány. Politika. Társadalom...

Szerkesztő-műsorvezető: Simkó János.

Az, hogy tudományos eszközökkel mérhető kép alakuljon ki a politikai rendszerről, - nos ez mindenfajta modern, stabil társadalomnak alap-szükséglete. Nálunk hosszú vajúdas, zártkörű viták után, a szocialista országok között is utolsók között jött létre 1982-ben a Magyar Politikatudományi Társaság. Az eltelt nem egészen hat év alatt viszont nemzetközi tekintélyre tett szert ez a politika és a tudomány erőterében működő fórum. És ez még akkor is igaz, ha a tudományterület intézményrendszere kialakulatlan; néhány tucat profi politológus és néhány száz, összetételében is állandóan változó társasági tag látogatja és szervezi a különböző szakosztályok rendezvényeit. Szoboszlay Györgyöt, a társaság titkárát először arról kérdeztem, hogy mit tart ennek a politikai és hatalmi viszonyokkal közvetlenül érintkező társaság legfontosabb feladatának.

- A fő funkcióját én abban látom, hogy vitafórumot teremtsen és egy szakmai kontrollt is megvalósítson. Ez nagyon fontos egy születőben lévő tudományterületnél, ahol még a kategóriarendszer is eléggé kialakulatlan. Tehát nemcsak arról van szó, hogy nehezen lehet megközelíteni a politikai folyamatokat, hanem arról is, hogy különböző értéki-nyban lehet megközelíteni ezeket és ezen az értékirányok egymással konfrontálódhatnak. Nagyon egészségesnek tartom azt, hogyha nincsenek eleve elrendelések egy ilyenfajta fórum működésében és maximálisan biztosítja azt, hogy a különböző véleményeket képviselő tudományos kutatók, vagy a politikával érintkező, nem szorosan vett politológusok kifejtésük nézetüket, álláspontjukat egy-egy tudományosan mérlegelt, értékelt politikai összefüggésről.

- Ezzel azt is mondja, hogy azok a látszólagos, mondjuk általam feltételezett határok, azok ott vannak, ahol a tudományos szabadság határai?

- Igen, azt hiszem. A tudományos kutatások és a tudományos vitáknak is egyik alapkritériuma az, hogy megpróbál objektív folyamatokra reflektálni és megpróbálja magát leválasztani a kifejezetten politikai

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

értékektől és még fontosabb, hogy megpróbálja magát leválasztani a politika érzelmi típusú megközelítésétől. Nagyon fontos, hogy a tudományos ne váljon politikai érdektörekvések keretévé, még akkor is, hogyha elismerjük, hogy bizonyos politikai érdektörekvések mindig is megjelentek a tudomány képében. Ehhez mindenképpen mérlegre kell tenni a politika és a tudomány kapcsolatát általában a mi viszonyaink között. Korábban ugye azt gondoltuk, hogy közvetlenül ki kell szolgálnia; egysszóval a társadalomtudományoknak ki kell szolgálnia a politikai folyamatokat és azoknak mintegy tudományos társadalomképet kell biztosítani. Ezzel az elég konzervatív felfogással ma már szakítottunk és a tudomány funkcióját nem ebben a közvetlen kapcsolatban látjuk. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy a tudományos kutatások eredményeit össze kell foglalni és ez politikai mérlegelést is kíván. Tehát eljuthat a politikai viszonyok elemzése, mérlegelése, objektív feltárása koncepcióképzéshez is, hiszen akkor nem lenne különösebb értelme a tudományos kutatásnak. De ez már egy másik terep. A társaság ebből a szempontból összeköti a két szférát és ezek a vitákban bizony jónéhány szor konfrontálódnak is.

- És gondolom, hogy ebből az összekötő szerepből, vagy összekötő funkcióból adódik az is, hogy éppen most, ezekhez a reformfolyamatokhoz hát nagyon sok mondanivalója van ennek a társaságnak.

- Igen. Hát a politikai rendszer reformja megérett Magyarországon.

Én azt hiszem, hogy ez különösebben nem szorul magyarázatra sem. Egy látszatendenciákkal terhes társadalomban, amikor korábbi integrációs sémák megkérdőjeleződnek, akkor nyilvánvalóan természetes egységként kell kezelnünk azt, hogy a legkülönbözőbb modellek felszínre kerülnek és a legkülönbözőbb elképzelések teret kapnak. A Politikatudományi Társaságban mi arra törekszünk, hogy ne csak a különböző elképzelések fogalmazódjanak meg, mert ezek sokszor ezoterikusak, el vannak szakítva a reálfolyamatoktól. Nagyon könnyű dolog a politikai rendszernek egyfajta idealisztikus-idális képét felvázolni. Sokkal fontosabb ennél az, hogy a politikai reálfolyamatokhoz hozzá legyenek kötve ezek az elképzelések és meghosszabbíthatóak legyenek a jelenlegi viszonyok, összeköthetőek legyenek egy jövőképpel; egy politikai intézményrendszer lehetséges fejlődési irányával. Ha nem így történik, akkor elveszünk a különböző modellekben anélkül, hogy ezek reális befolyást

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

gyakorolnának azokra a folyamatokra, amelyekben eldőlt a politikai intézmények fejlődése.

- Mennyire nyitott a társaság? - Most elsősorban a nemzetközi, vagy külföldi kapcsolatokra gondolok?

- Elsősorban az egyik szakosztály, - nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó szakosztály - az, amely fórumot ad a nemzetközi kapcsolatok ápolásának és lehetőséget teremt olyan információk megjelenítésére, amelyek másképp nehezen kapnának fórumot.

- Én éppen erre szerettem volna rákérdezni egy piciként szögletesebben; hogy mennyire tudományos és mennyire politikaiak ezek a kapcsolatok?

- Is-is. Természetesen a kettőt nagyon nehéz elválasztani, mint ahogy a tudomány és a politika nagyon széles területen érintkezik egymással. Kifejezett célunk az, hogy olyan kapcsolatoknak lehetőséget teremtsünk, amelyek politikai síkon nehezebben teremthetők meg. Hogy egy példát említsen; - Zbignev Brzezinski, az amerikai külpolitikai irányvonalnak egykori és ma is mai, nagyon fontos befolyásos képviselője vendégként járt a Magyar Politikatudományi Társaságban és ez egy nagyon megfelelő fórum volt ahhoz, hogy ő elmondhassa a politikai és tudományos értékelését a világpolitikai folyamatok leglényegesebb vonásairól.

- Amikor meglehetősen sok feszültséggel nézünk szembe, mi a garanciája annak, hogy a társaságon belüli viták valóban tudományos viták maradnak?

- Elsősorban a témaválasztással lehet ezt elérni, de természetesen nincsen abszolút garanciája, hogy politikai platformok nem jelennek meg a vitákban. Nincs olyan mechanizmus, amellyel ezt igazából ki lehetne zárni és épp ezért nem is törekszünk arra, hogy a politikai vitáknak valamiféle gátat szabjunk.

- És hadd kérdezzem azt is, hogy van is rá példa egyébként?

- Nagyon sokszor megfogalmazódik, de természetes jelenség, hiszen a politikai intézmények formálódását különböző értékalapról lehet megközelíteni. Hogy egy példát mondjak; az, hogy a választási rendszer hogyan fejlődik Magyarországon, akörül nagyon sok vita van. Konkrét intézmények formálódásánál természetesen a demokrácia követelményrendszerét a szereplők, a részt vevők másképp igénylik meg. Vannak, akik radikálisabb igényekkel lépnek fel; vannak, akik inkább a folyamatos-

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

ságot hangsúlyozzák.

- Úgy tűnik, mintha természetes lenne a máskéntgondolkodás.

- A máskéntgondolkodás egy nyitott, demokratikus társadalomban egy teljesen természetes jelenség, amelyet el kell fogadnunk. Az más kérdés, hogy ez politikailag hogyan szerveződik meg, amely már nyilvánvalóan nem tudomány, hanem politikai kérdés, - de a tudományos gondolkodásnál a máskéntgondolkodás, - én inkább azt mondanám, hogy a gondolkodás különböző paradigmái, azok létjogosultak. Tudni illik fel lehetne vetni azt a kérdést, hogy miért képes? a máskéntgondolkodás, hiszen a szocializmus platformján is sokféle fajta elképzelés fogalmazódhatna; sokféle szocialista alternatíva van; a máskéntgondolkodás már eleve mintegy leszűkíti a megfogalmazást. Feltételezi, minthogyha lenne egy monolit gondolkodás, amihez képest egyes irányzatok másként fogalmazódnak meg.

- Igen, csak a mostani reformretorikában azért ez egy elég gyakran használt fogalom, nem?

- Igen. Elég gyakran használt fogalom, de ha a személyes véleményemet kellene megfogalmazni, akkor azt mondhatnám, hogy ez önmagában egy redukciót, területszűkítést tartalmaz - és önmagában megbélyegzi azokat, akik kritikusabban viszonyulnak a politikai folyamatokhoz; mintegy kizáró jellegű. Ezért én a máskéntgondolkodást egy politikai kategóriának tartom és tudományos kategóriának. A tudományos gondolkodásban abszolút természetesként kell elfogadnunk azt, hogy egymástól eltérő vélemények, értékelések és koncepciók, - akár eltérő helyzetértékelések is megjelennek és épp ezért, a tudományos vitákban ezek meg is fogalmazódnak és tükröződnek.

(Zene)

Majdhogynem törvényszerű, hogy társadalmi viszonyaink jelenlegi állapotában, és amikor bizonytalanok és elmosódottak a társadalmi és a személyes perspektívák, sokan és sokszor emlegetik, -mégpedig a legkülönbözőbb összefüggésekben - a felelősség fogalmát. A közelmúltban megrendezett békéscsabai "Erkölc és világnézet a mai magyar társadalomban" című országos elméleti tanácskozás szünetében Kiss Gábor kandidátussal, az MSzMP Szatmár megyei Oktatási Igazgatóság igazgatójával a felelősségről, mint erkölcsi kategóriáról beszélgettünk.

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

- (Kiss) Engem a felelősség-probléma két szempontból érdekel. Egyrészt úgy gondolom etikát, erkölccsant a felelősség tisztázása nélkül, egyáltalán a felelősség meghatározása nélkül nem lehet alkotni. Az ember, amikor cselekszik - választ és a választás az felelősségetMásodszor, ennek a kérdésnek ma van egy aktualitása, egy idő-szerűsége. Valóban azt kérdezik az emberek: ki a felelős, hogyan történhetett, hogy idáig jutottunk? Az egyes emberek a következő módon teszik fel a kérdést: "Eddig is folytattuk bevált? politikánkat. Általában Leninre és Marxra hivatkozva. Ha ez így volt, akkor csak valami hát gonosz varázslat tehetette velünk azt, hogy ilyen nehéz helyzetbe kerültünk?" És egy felnőt, gondolkodó ember számára a gonosz.... mégsem egészen megfelelő magyarázat, ez az ember további próbálkozik. Azt mondja: "felelősök a vezetők általában, bár-hogy is..... Felelősök azok az emberek, akik.....(Érthetetlen) Na most az igazság az, hogy a politika manapság ezeket a kérdéseket, akik maguk is elmeditálnak rajta és ők is megfogalmazzák a válaszokat. Felelős a világgazdasági környezet,..... ami szintén nagyon érdekes technika, mert a gazdaságot elszemélyteleníti, ugyanakkor, miközben megszemélyesíti..... eltűnt mögüle a politika, amely hivatott lenne arra, hogy a gazdasági folyamatokat szabályozza. Na most ennek az okfejtésnek a menetében lehetnek felelősök: az ellenség, a határainkon kívüli ellenség, és hát tulajdonképpen mindenki, mert mindenki többet fogyaszt, mint mondjuk amennyit termel. Ez így tényleg nem visz sehová és ezért énszerintem az igazi probléma az; azt kell megvizsgálni, hogy hogyan tűntek el a felelős-ségi viszonyok a társadalmunkból? És nekem az a felfogásom, hogy a felelősségi viszonyok eltűnése, az összefügg az individualitás eltűnésével, a gazdaság, a politika és a magánszféra területén.

- Ha csak a pártról beszélünk...A pártban is van egy ilyen elszemélytelendés.

- Igen. Az előbb már a gazdasággal kapcsolatban egyfajta megszemélyesítésre és egyúttal egyszemélytelenítésre utaltam. Tulajdonképpen a párt is személyes tulajdonságokat vett fel: vezet, felelős, elintéz, megvalósít. És hát tulajdonképpen a párt felelőssége végül is megjelenhet karizmatikus vezetőknek a felelősségében. Ezáltal a felelősségnek egyfajta túlvállalása jelenik meg a párt oldaláról, ami viszont

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

infantilizálja a tömegeket és esetenként a párt tagságát is. Még dokumentumokban is olvasható olyan megfogalmazás, hogy "a párt magyarázza meg a tagjainak azt, hogy az adott helyzetben mi a politikája." Ez azért különös, mert hiszen a párt, az a pártnak a tagjait is jelenti. Ezért tehát ha az egyénik szintén felfelé igyekeznek a felelősséget tolni; kialakulnak felelősség el-, áthárítási kísérletek és ott mindenki - hogy is mondjam csak - másra mutogat. Ez egy sajátos gyakorlat. A felelősségnek ez a túlvállalása az etikában összefügg azzal, hogy korábban létezett egy olyanfajta szocializmusfelfogás, amely a szocializmust tökéletes társadalmi berendezkedésként írta le. Most a tökéletes társadalmi berendezkedés, - amelyet egy tökéletes politika reprezentál - idézte elő az erkölcsben az erkölcsi tökéletesség-felfogásokat. Mi a gondolatmenet lényege? - Kisajátítottuk a magántulajdont, ezáltal állami tulajdont hoztunk létre, amit azonosítottunk a társadalmi tulajdonnal. A társadalmi tulajdon bázisát az érdekek teljes azonossága jellemzi; az érdekek ilyen azonosságát a párt vállalja fel, amelyik nem érdektagolt szervezet és - mert ilyen értelemben - a pártnak nincs ellenérdekeltsége a tudással kapcsolatban, illetve kiidnuló elvei, azok a marxizmus-leninizmusnak az axiómái, ezért az egyes politikai lépések feltétlenül helyesek. Én úgy gondolom, hogy a szocializmusképünkben - minden kritika ellenére - ez az egy vonás konstansként megmarad. Tehát hogy a fennálló viszonyokat, - mint a lehetséges legjobb viszonyokat - igazoljuk ezzel az okfejtéssel. Ennek az lesz a következménye, hogy bizonyos túlvállalás jellemzi a párt törekvéseit - és egyáltalán, a politikai törekvéseket -, az akarat nagyon nagy mértékben kiszélesedik; partalanná válik. Egy túlzott kompetencia; illetékesség alakul ki egyik oldalon. Ennek megfelelően utópiák, türelmetlenség - hogyha az utópiák nem akarnak megvalósulni - és az úgynevezett ésszerűtlen megvalósulások esetében kész a magyarázat, hogy "ésszerűtlenül viselkednek az egyes emberek."..... Ezért én úgy gondolom, - és az én okfejtésemnek tulajdonképpen az lett volna a lényege - hogyha erkölcsmegnemesítő szándékokkal lépünk fel; a megromlott erkölcsi viszonyainkat szeretnénk tökéletessé - vagy legalább is, hát ezt nem nagyon szeretem, hogyha előfeltételezi a tökéletesség létezését -, szóval az erkölcsnek az optimális irányú változtatására való törekvés, az szükségessé teszi a politikai

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

intézményrendszernek - és benne a pártnak - a megújódását. És meggyőződésem, hogy a párt elismertsége nagyon nagy mértékben függ attól, hogy ő maga engedi megvitatni, vagy megkérdőjelezni bizonyos kérdésekben a, hát a saját szerepét, hiszen a párt ezzel a problémával küzd már hosszú idő óta és hogy ne kelljen mindenért föl vállalnia a felelősséget, - miközben a társadalom fejlődéséért és haladásáért az alapvető felelősséget mégis csak ő hordozza.

(Zene)

Napjaink szaporodó vitáinak egyike a társadalmi és sajtónyilvánosság-ról folyó és feltehetően nincs minden rendben a vita tárgya körül, ha ilyen szenveddélyesen törnek föl és csapnak össze a vélemények. A KORKOSTOLÓ annak a lenini gondolatnak a szellemében adja közre a sajtó két vezető munkatársának a véleményét, amikor Lenin a "Mi a teendő?"ben szakértő írókról, szakértő tudósítókról, riporterekről ír, akiknek - tisztségüknél fogva - mindenütt jelen kell lenniük. A két fiatal tudós szakíró: Szabó Katalin, a KÖZGAZDASÁGI SZEMLE főszerkesztője és Hámori Balázs, a NÉPSZABADSÁG főszerkesztő-helyettese.

- (Szabó) Mint gyakorló sajtósnak, az okoz például problémát, hogy a sajtó, az nem Statisztikai Hivatal, amelyik átlagokat számol. A sajtó mindig a szélsőségekre fogékony - érthető módon. Tehát valami különöst, valami újszerűt, valami érdekeset akar bemutatni. Az érdekeség például, - tehát hogy a dolog közérdeklődésre tartson számot - az alapfeltétel. Az, hogy maga a nyilvánosság korlátoz, ellenőriz, a szubjektivizmust kiszűri, - ezt mindannyian tudjuk, akik a sajtóban dolgozunk. Vagy a tévé, vagy a rádió sokmindent elintéz, megold, tehát ilyen értelemben egy demokratikus erő. Én most a másik oldalára szeretnék hangsúlyt tenni, hogy a nyilvánosság az államnak az erejét reprezentálja, vagy képviseli, vagy mutatja. Úgy látszik az ókorban is voltak már a nyilvánosság körül problémák, mert Lutarkosz? írja, hogy "a gyulladt szem is a homályos, tompa színeket kedveli és elfordul attól, ami csillog és fénye van." Ugyanúgy a tanácstalan helyzetben lévő állam is - éppen gyengesége miatt - érzékenyebb és nem szívesen viseli az őszinte beszédet, pedig akkor szorul rá a legjobban, mivel viszonyai nem teszik lehetővé az elkövetett hibák jóvátételét.

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

- (Hámori) Minél erőteljesebb egy társadalomban az emberek egymás iránti és a társadalom intézményeinek az emberekkel szembeni toleranciája és empátiája. A törekvés..... és várhassuk, hogy ezeket a jeleket felfogják, annál öntudatosabb lehet az állam és a társadalom és annál biztonságosabb a hatalomnak a működése, vagyis igaz, amit Szabó Katalin mondott, hogy nem mondanak egymásnak ellent a hatalom és a nyilvánosság; az erő és a nyilvánosság; a biztonság, a rendezettség és a nyilvánosság. Ezek..... ezek között a feltételek között. Ugyanakkor nagyon kell óvni attól, hogy azt gondoljuk, hogyha jó a nyilvánosság a közéletnek, - akár a tömegkommunikáció, vagy más formái a politikai életnek-közéletnek - Biztos, hogy megteremti a társadalomnak azt a és jó közérzetét, amely - ha tetszik - egyúttal a hatalom gyakorlásának a nyugalmát is jelenti.

- Úgy gondolom még mindig kérdés marad az, hogy miért pont most lépett fel ilyen erővel a nyilvánosságnak az igénye, amikor nem tudom, hogy milyen demokrácia lehet e mértéke a nyilvánosságnak, de volt, amikor sokkal rosszabbul álltunk ez ügyben?

- Két oknál fogva. Egyrészt egy gazdasági nehézségsorozat, - közgazdászok azt mondják: gazdasági válság körülményei - között élünk az utóbbi időben. Pláne, hogyha ennyire elhúzódó, mint ezekben az években tapasztaljuk; akkor szükségszerűen fölvetődik a bizalmatlanság a döntési centrumokkal szemben. Mert ha a döntési centrumok a gazdaságban, - tehát az emberek életét vezérlő legfontosabb környezeti dolgokban, az életszínvonalat érintő kérdésekben - gyorsan tudják korrigálni az embereket negatívan érintő problémákat és magát a társadalmat - gazdasági értelemben - hamar virágzóvá tudják tenni egy-egy krízis után, akkor a döntési központoknak a kompetenciáját helyremondja? az emberek előtt és örülnek nekik, hogy bizonyos szférában nem is kell foglalkozniuk, azok megoldódnak helyettük és jól. Ha azonban nem képesek a döntési központok, akkor ezek a kérdések, amelyek elsődlegesen inkább gazdasági kérdések, Ha nem tudják a társadalmat abba az irányba lökni, segíteni, amely jobbra tenné az embereknek az életét, akkor tehát mi is szeretnénk beleszólni abba, hogy mi történik ebben a társadalomban.

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

- (Szabó) Még ezzel összefüggésben, egészen más témáról szeretnék beszélni; hogy a nyilvánosságnak a korlátozása ön- és közveszélyes. Ugyanis a közveszélyesség, az előbb-utóbb önveszélyességbe fordul át. Nevezetesen úgy, hogy például mondjuk egy állami hivatal az állami érdekre, - vagy nem tudom én milyen érdekre hivatkozva - titkosít egy csomó Én már olyan storyt is hallottam, hogy még azoksem tudhattak róla, akik kidolgozták. Tehát ilyen mértékben titkosít. Igen ám, de az ilyen titkosítások, ilyen kumulatív folyamatoknak válnak el indítóivá. Tudni illik az információt lefojtják; az információt blokkolják és végül már az sem informálódik, - az is vagy torzított vagy kevés információt kap, aki korlátozta az információ áramlását.
- Attól hogy egyetlen hierarchikus láncba próbáljuk szervezni az információk áramlását, abból még nem következik, hogy a társadalom érdektagsága is ugyanezen hierarchikus lánc mellett rendeződik el. Következésképpen, ha mindig egy-egy centrumban összegyűjtik és a centrum fölfelé továbbítja a következő, magasabb rendű centrumnak, - tehát mondjuk egy város a megyének; egy megye a központnak és így tovább - az információkat, akkor minden egyes információgyűjtési ponton az adott gyűjtési pont érdekei, - mégpedig a jelen esetben, mivel ez bürokratikus szervezés - ezért a hivatalnak az érdekei, a gyűjtési pont hivatali érdekei fognak kifejeződni és az összes többi érdeket kifejező információt eleve lenyesegetik. Nem azért, mert ő lakozni akar; nem azért, mert ő tudatosan meg akarja hamisítani a információkat, hanem egyszerűen az érdekeiből fakad. Így jön az ki rendszeresen, hogy a megyék például állandóan túlteljesítik, amikor havonta-negyedévenként megnézzük, az adott terület túlteljesíti a gazdasági tervet, év végén mégis arról számolunk be, hogy a gazdság sokmindent teljesít, de speciel a tervet, azt nemigen teljesítette.
- A társadalom nagyon sok szegmensében beszélhetünk a nyilvánosságról, de miután mind a ketten a sajtó vezető munkatársai, maradjunk a sajtónál. Vannak-e csapdái a nyilvánosságnak a sajtóban?
- (Kiss) Hát hogyne lennének csapdái a nyilvánosságnak. Hát elsősorban, amit nagyon fontos tudni; ez benne van a társadalomban. Áthatja az összes társadalmi szférának a működését. Ha tehát tudatos és szervezett társadalomban élünk - márpedig a modern társadalmak ilyenek -,

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

akkor ez is tudatos és szervezett, - már úgy értem, hogy a nyilvánosság is tudatosan és szervezeten működik - vagyis olyanfajta nyilvánosságot elképzelni, ahol minden "ahogy esik, úgy puffan" - ez igen nagy éretlenségre vallana. TEhát én azt hiszem, hogy nagyon pontosan kell tudni, hogy a tömegkommunikációban, hogy kihez szólunk és hogy mit akarunk elérni? Mi a cél? Mit akarunk kifejezni? Ha ezt nem tudjuk, akkor anarchi van. Akkor van az a bizonyos anarchia, amikor látszólag nyilvánosság van; látszólag demokrácia van, de tulajdonképpen semmi sem működik. Ha viszont pontosan tudjuk, hogy mit akarunk, akkor ez a nyilvánosság egyúttal az összes egyéb társadalmi szféra működésének a hatékonyságát is javítja.

- (Szabó) A nyilvánosság felelősség. Tehát azok, akiknek a kezében van a nyilvánosság valamilyen értelemben, - például egy főszerkesztő, aki eldönti, hogy mi kerül a nyilvánosság szeme elé és mi marad az íróasztalfiókban adott esetben -, az felelősséggel tartozik nemcsak azért, amit enged, hanem - ami sokszor nagyobb felelősség -, amit kiszűr.

- (Tudósító) Igen. Csak most nagyon sok hallgatónak - gondolom - az ugrik be, hogy cenzúra.

- (Szabó) Én nem cenzúrára gondolok itt, - bár arról is lehet beszélni - hanem egyszerűen arról a felelősségről, hogy például egy szerkesztői döntésnél mit nevezek éretlennek, vagy mit nevezek gyengének. Egy Nobel-díjas, azt hiszen Düchenenn? írta, hogy - a címe egyébként az Önéletrajzi írásának az, hogy "Jobb, mint szántani". Úgy értette, hogy Nobel-díjas közgazdásznak lenni jobb, mint szántani és elmondja azt az élményét, hogy amikor mint fiatal végzett közgazdász beküldte első írását egy folyóiratnak, akkor hát el volt készülve természetesen az elutasításra, mint ahogy ilyen esetben általában elkészülhet rá az ember, és szerencse - mondja, vagy hát a sors-meghatározó volt - hogy nem küldték vissza olvasatlanul; nem dobták a szemétkosárba, hanem leközölték. Mert azt mondja, ha nem ez történt volna, akkor maradt volna ott a farmon, a tehenek mellett és mert ilyen tervei is voltak, hogyha nem lesz tudós, akkor valami ilyen pályát választ. - Tehát sokszor egy ilyen elsőkönyves, elsőcikkes szerzővel szemben óriási a felelősség és egyúttal a tudománnyal szemben, mert sokat például a kezdeti kudarcok elkedvelenítene. De felelősség van ott is - és

(Tudomány, politika, társadalom... KORKOSTOLÓ.)

itt látom a sajtónak nagyon nagy gyengeségét - a pontosságban, az alaposságban. Tehát hogy nem cenzúra, - ez még mindig nem politikai cenzúra, ez szakmai kérdés, - hogy hogy tálaljuk a közvélemény elé a dolgokat: slendrián módon, félsületlenül odadobva, - ez a közvélemény arcába dobott kesztiű szerintem, amit nem lehet megengedni. Egy barátom egy ilyen sajátmaga fabrikálta verset mondott el nekem erről, hogy annak idején, amikor ő egy amerikai lapnál dolgozott és odakerült és a lapról kérdezték a véleményét, akkor versben fogalmazta meg a véleményét. Sajnos ez a vers nagyon sok magyar lapra, folyóíratra, újságra ráillik. Mondom a versikét, hogy ...

A lap lapos,
nem alapos,
vaskalapos,
néha szapul,
néha lapul,
kivágásokon alapul.

Ezzel a KORKOSTOLÓ véget ért.

- o o o -

KOSSUTH-adó

DÉLI KRÓNIKA

12.00 h

A mikrofonnál: Bocskay Zsolt

A műsor tartalmából-----

Időjárásjelentés-----

- Részletes hazai beszámolókkal folytatjuk a műsort. - Az Országgyűlés Szociális- és Egészségügyi Bizottságának üléséről jelentkezik B. Király Györgyi:

- Az agyér betegségek ellátásának problémái, törvényjavaslat-tervezet a nemdohányzók számára!, valamint az orvosi műszerés kisiparosok tarthatatlan helyzete, a személyi jövedelemadó bevezetése következtében. Ezt a három napirendei pontot tárgyalja ma az Országgyűlés Szociális- és Egészségügyi Bizottsága. Lipcsei Attila professzor három esettanulmánnyal kezdte előterjesztését, ebből számora a legmegrázóbb annak a 22 éves fiatallánynak az esete, akit a mentőautóból egyenes a boncasztalra fektettek. A halál oka agyér betegség, köznyelven szólva, szélütés. Tizenkét éves korától magas hormontartalmú fogamzásgátlót szedett, napi 90 cigarettát szívott, és a magas volt a vérnyomása. Példáján keresztül fel is soroltam a betegség legfontosabb kritikus faktorait, azért a betegsége, amely sajnos egyre inkább terjed. Amíg Amerikában száz ember közül nyolc hal meg agytrombózisban, vagy agyembóliában, nálunk Magyarországon éppen a duplája. Az életkor egyre inkább eltolódik a fiatal korosztály felé, és már nemcsak 50 év fölött, hanem 30 év alatt is egyre növekszik a betegek száma. Ellátásuk még sok esetben szakszerűtlen, - ezt erősítette meg az Országos Mentőszolgálat főorvosa, dr. Papp Zoltán, mondván a betegek túl nyomó többsége nem az illetékes neurológiai, hanem a belosztályra kerül, azért mert országszerte kevés az idegosztály, másrészt, mert ha van is, szűkös a kapacitása. FEjér-megyében pl. életkor szerint differenciálnak, és az 50 év alatti agyér betegségben szenvedőket, eleve a belosztályra irányítják. Nincs az országban egyetlen olyan éjjel-nappal ügyeletes centrum sem, ahová a szélütöt beteget azonnal szállíthatnák, pedig a gyors orvosi beavatkozás ugyanolyan fontos, mint a szívinfarktus esetében. Amikor beteszem a betegemet a mentőautóba, tudom, hogy valami rettenetesen rossz következik a számára - mondta Zala-megye körzeti orvos képviselője, aki felhívta a jelenlévők figyelmét a Mentőszolgálat

(DK)

elavult gépkocsi parkjára, és az ebből eredő csöppet sem humanus betegszállításra, ugyanis a.....a gyors szakszerű ellátásra alkalmatlanok, és a bennük történő ide-oda szállítgatás a beteg halálát is okozhatja. Adásunk idején a képviselők az első napirendki pont vitájánál tartanak. Amiben mindenki egyetértett, a megelőzésben mi állampolgárok sokat tehetünk, ua. sürgősen meg kell próbálni előteremteni a fővárosi és vidéki ügyeleti centrumok működésének anyagi- és tárgyi feltételeit.

Budapesten jóváhagyták a Magyarországi Németek elnevezésű alapítványt, amelynek célja, hogy elősegítse a magyarországi német nemzetiség kulturális hagyományainak ápolását, és azt, hogy közvetlen kapcsolatok alakuljanak ki a németek által is lakott települések és az NSZK-beli községek között. Az alapítványt Lothar SPAETH baden württembergi tartományi miniszterelnök és KÖPECZI Béla művelődési miniszter jelenlétében hagyták jóvá. Az alapítvány évente meghatározott összeggel támogatja a magyar és a nyugatnémet települések közötti szakembercserét, valamint akölcsönös utazásokat, tanulmányi utakat, és szakmai továbbképzéseket.

- A kohászat helyzetéről és feladatairól tartottak sajtótájékoztatót az Ipari Minisztériumban. Az ott elhangzottakról kérdezte Havas Henrik dr. Vörös Árpád miniszterhelyettest.

- Ha jól emlékszem, ön tavaly októberben tartott egy sajtótájékoztatót és a helyzetet tekintve optimistán, a kilátásokat tekintve pesszimistán nyilatkozott, 1987-t a nagy kohász vállalatok vesztesség nélkül zárták, de ez volt az az időszak, ősz, amikor önök nagyon nagy vitában voltak a pénzügyminisztériummal, mit hoz az 1988.

- Akkor ugyan indokolt volt az aggodalmunk, de az eltelt időszakban részben a döntések, részben a vállalati intézkedések és vállalati magatartás alapján jól indult az 1988-s év.

- Hát beszéljünk őszintén, úgyne arról volt szó, hogy a pénzügyi kormányzat a költségetés nehéz helyzetére hivatkozva, termelési különadót rótt ki az ágazatra, és ennek a nagyságáról, - itt súlyos milliárdokról volt szó, - folyt a hatalmas vita.

- Nem vitattuk annak szükségességét, hogy a költségvetést, a

(DK)

vaskohászati vállalat is mentesítsék olyan terhektől, amelyek korábban támogatás formájában jelentek meg. A támogatások gyorsított leépítésével egyértettünk, ua. kezdményeztünk olyan akciókat, amelyek eredménye a támogatás megszűnéből adódó kedvezőtlen helyzetet javíthatja.

- Azt hiszem, hogy nagyon sok hallgató abból amit Ön mondott, szinte semmi nem értett meg, és az igazság az, hogy én sem igen értem pontosan meg ezt a helyzetet, amit Ön most felvázolt. Az Önök tájékoztatója szerint 1987-ben a vaskohászat befizetett 10 milliárdot, kapott 5,1 milliárdos támogatást, és a különbözet tehát 4,9 milliárd pozitív saldó, tehát az állam egyik kezével ad, a másikkal elvesz, Ön tavaly normatív szabályozást sürgetett egy olyan ágazat számára, amely mindig egyedi felmentésekért folyamodott.

- Én egyetértek a támogatások leépítésével, egyetértek azzal, hogy a kohászatra is normatív szabályozás legyen érvényes, a kohászat a támogatások eddigi hagyományos formájában már 1988-ban sem részesült, és teljesen egyetértünk abban, hogy ne is részesüljön költségvetési támogatásban a jövőben sem.

- A kohászat ma gazdasági, vagy politikai kérdés?

- Azt hiszem, hogy jelentős gazdasági kérdés, amelynek mint társadalmi, mint politikai kihatásai is vannak.

-Beszéljünk röviden egy-egy mondattal, ha lehetséges, a három nagyról. Ózd szeretné elkerülni a szanálást, a Diósgyúriek önszanálásba kezdtek, a Dunai Vasmű pedig nagyon optimista, megalapozott ez a három nagyvállalati helyzet kondíció?

- Mgalapozott a tavalyi eredményeik alapján is, és ezeknek az eredményeknek az alapján ezek helyes lépést. A Dunai Vasmű nyereségesen működött, ezt kívánja folytatni, természetesen a tavalyi erőfeszítései ehhez nem elegendőek, az Ózdi Kohászati Üzemet véleményem szerint elkerülte a szanálási zónát és a veszélyes zónát, a Lenin Kohászati Művekben talán tényleg a legnagyobb erőfeszítéseket kell tenni ennek érdekében.

(DK)

A DK nemzetközi összefoglalóját egy moszkvai hírral kezdjük:

- Moszkvában Gorbacsov főtitkár fogadta amerikai szenátorok és tudósok egy csoportját. A vendégek között van Krenston, a szenátus Demokrata párti többségének helyettes vezetője, valamint a szenátus hadügyi bizottságának elnöke is. Az amerikai közéleti személyiségek már találkoztak Sevardnadze külügyminiszterrel és Dobrinyinnal, a parlament külügyi bizottságának elnökével.

A moszkvai lapok meglepő gyorsasággal és nyíltsággal adnak hírt a TU-154-es típusú belföldi, AEROFLOT-járat eltérítési kísérletéről. Sőt, a sajtó a kilenc halálos áldozattal járó, túsumentő akciót sem dicséri, rámutatva az elkövetett hibákra. Hável József beszámolója következik.

- Az utasok száma 66 volt, közülük hárman haltak meg a géprablók golyóitól. 14 utas megsebesült. Jelenleg kórházi ápolásban részesülnek. A géprablók megölték Tamara Zsarkaja légikisasszonyt is. Kik voltak a légikalózok? Az irkutszki Hét Simeon esztrádegyüttes tagja. Nemrég vendégszerepeltek Japánban. Most úgy gondolták, hogy meghívás és útlevél nélkül Londonba mennek. A Simeonok igazi neve: Ovecskin. A repülőgépen 11 Ovecskin utazott; az egész család. Az anya, valamint fiai és lányai - köztük három kiskorú. Az anyát a tragédia végkifejletében -amikor a gépeltérítők úgy látták, hogy minden eleveszett - fiai maguk lötték le. Ketten közülük öngyilkosok lette, egy harmadikkal egy robbanószerkezet végzett. Hogyan tudták felvinni a gépre a fegyvereket és a robbanóanyagot? - Egy nagybőgőben. Ovecskinék a felszállásnál ragaszkodtak ahhoz, hogy értékes hangszereiket kézipodgyásként vihessék magukkal. A huzavona közepette a nagybőgő belsőjének megvizsgálása elmaradt. Az Irkutszk-Kurgan-Leningrád útvonalon közlekedő gép másfél órányira volt a Néva-parti várostól, amikor a hirtelen felfegyverkezett csoport azt követelte, hogy a gép röpüljön Londonba. Közölték velük, hogy ehhez nincs elegendő üzemanyag. A gépeltérítők válasza: hogy akkor szálljanak le egy finn repülőtéren. A gép éles kanyart vett, majd a pilóta - aki a földi irányítókkal mindvégig kapcsolatot tartott - bement a mikrofonba, hogy leszállás

(DK)

következik Kutko finn repülőtéren. Ezt a változatot azonban a cirillbetűs felírás, valamint a gép felé rohanó fegyveres szovjet katonák látványa nem valószínűsítette. Az IZVESZTYIJA bírálóan mutat rá arra, hogy a földi szolgálatnak több mint egy órájuk volt arra, hogy felkészüljenek erre a találkozásra. Sajnos nem mindent gondoltak át; nem mindent tettek meg a helyzet bonyolódásának elkerülésére. Lendülés után a géprablók azt követelték, hogy üzemanyagfelvétel nélkül repüljenek tovább, mert ellenkező esetben minden tizedik percben megölnek egy túszt. Első áldozatuk Tamara Zsarkaja volt. Később robbanás hallatszott, tűz támadt, füst keletkezett, az utasok menekülni kezdtek; lövöldözés hallatszott, majd a katonák ártalmatlanná tették az életben maradt banditákat .

Az amerikai bankok változatlanul zárolják a panamai betéteket. A Közép-amerikai ország a súlyos gazdasági helyzet miatt felfüggesztette 150 ezer közalkalmazott bérének kifizetését. Mintegy 34 millió dollárt kellene kapniuk az alkalmazottaknak, de a kormány csak 15 millió dollárral rendelkezik. - Washington - minden jel szerint - gazdasági eszközökkel akarja rákényszeríteni Panamát, hogy ültesse vissza székébe a megbuktatott elnököt és váltsa le Noriega tábornokot

Nem valószínű, hogy létrejön az iraki-iráni tűzszünet, amelyet Üzál török kormányfő jelentett be, Irak ugyanis a tűzszüneti bejelentést követően nem sokkal három rakétát lőtt ki Teheránra, kettőt Kum városára. Bagdadi jelentés szerint az iraki légierő megtámadott egy nagy engeri célpontot. A kifejezéssel általában az olajszállító hajókat szokták megjelölni.

Ismét hazai tudósítások következnek.

- Mindig lenyűgöznek azok a külföldi tévé-tudósítások, amelyek egy-egy új gyárat mutatnak be. Félelmetes, hogy milyen gyorsan és pontosan készítenek például autót a robotok. Valami elkezdődött hazánkban is. Hallgassák meg Forgács Sándor győri tudósítását.

(DK)

- Egy működő modellt mutattak be a Rába-gyár kutatóközpontjában. Modell, mert a számítógép által vezérelt marógép, a fúró, az üzemben működőknek csak kicsinyített mása. És modell olyan értelemben is, hogy valódi munkafolyamatot vége. A Rába-gyár rég túllépett azon, hogy a számítógépeket adatok raktározására; az ügyvitel gyorsabbá tételére használja. A komputer valódi értéke, hogy precízebbé tehető a mérnöki tervezés; egyszerűbbé, gyorsabbá és pontosabbá a gyártás. A mérnök a számítógépen tervezi meg a munkadarabot. Az így készült rajzhoz a technológus szintén számítógépes programot visz, de ez a program már a gépeket vezérli. Anélkül, hogy bárki is hozzányúlna az anyaghoz, kész munkadarabokat robotok rakják halomba. Olyan miniüzem ez az oktatóterem, ahol nincs egy munkás sem, mert mindent a számítógép; a robotok végeznek. Mint a délelőtti sajtóbemutatón mondták: a rendszer elemei már megtalálhatók a győri gyárban, de hogy mikorra tudják ilyenre fejleszteni az üzemet, azt nem lehet megjósolni, hiszen rengeteg pénzbe kerül, de a mérnököket, a technológusokat, a kezelőket már most meg akarják tanítani a számítógéppel támogatott tervezés és gyártás folyamatára. És azért szerelte fel a gyár ezt a gyakorlati termet, mert ennek a rendszernek, - amit szaknyelven CAD-CAM-nek hívnak - az egyetemeken is csak az elméletét tanítják. Ilyen világszínvonalú technika így, gyártási rendszerbe állítva egyedül a Rába-gyárban található hazánkban.

Az elmúlt években még gazdasági gondokkal küzdött a hollóházi Porcelángyár. Az idén már hallottuk: "repül a hollóházi porcelán", hiszen egy repülőgéptársasággal szerződést kötöttek. Lehet, hogy ebben az évben kilábalnak a nehéz anyagi helyzetből. Erről beszélget Juhász Péter Gönze A.? Lászlóval, a gyár igazgatójával.

- A Raket? amerikai cég megkereste a vállalatunknak és az Intercoop közvetítésével-közbenjárásával éves szinten mintegy 20 millió forint körüli értékben kért tőlünk termékeket.

- (Tudósító) Évekkel ezelőtt még rendelési gondjaik voltak. Sőt, a gyár is veszteséges volt. A tavalyi évet már nyereséggel zárták.

- Én azt hiszem, hogy ez a Porcelángyár annak köszönheti, hogy markánsan megfogalmazta stratégiai tervét, elképzeléseit. Konkrétan: a

(DK)

múzeumunkból a hagyományos, a korábban már történelmileg is sikert aratott termékek felújítását elkezdtük, - ezt folyamatosan végezzük - elsősorban a külföldi, - a nagyon igényes japán piac igényei alapján. Másodsorban pedig egy nagyon markáns, mai irányzatokat is követő hollóházi arculatot akarunk kialakítani. Hát ezek közül stratégiai termékcsoporthá fejlődött a "Napfény-kollekció", amelyet részben Szász Endre, részben tanítványai: Gyurcsák László, illetve a nagy hollóházi veterán, Büki Béla fejlesztettek ki. Az amerikai piacon is sikert arattak a hagyományos, kézzel festett termékeink, - gondolok itt a 88-ban világtrófeát nyert "Pannónia-kollekcióra" és a másik termékcsoporthunk, a "Napfény-kollekció" is.

Pécs, Szentendre, Szekszádr és Eger pincegondjairól gyakran hallhatunk műsorainkban. Ilyenkor a szakemberek elmondják, hogy a régi pincék megmentésére, az újabb beszakadások megelőzésére készen vannak a tervek - és talán pénz is lesz a megvalósításra. A legutóbbi útbeszakadás kapcsán Zengő Árpád az egri helyzetről érdeklődött Fekete Mihálynál, a Városi Tanács műszaki csoportvezetőjénél.

- (Tudósító) Azt mondják, hogy a legújabb egri, Széchenyi úti útbeszakadás, az 20 millió forintba kerül, azaz hogy ennek a helyrehozatala.
- A végleges megoldás, hogy minden közmű, ami ott rossz, cserére kerülhessen és úgy végleges módon legyen rendezve, - az kerülne 20 millió forintba. Tehát ez azt jelenti, hogy a szennyvízcsatorna, csapadékcsatorna, ivóvíz-gerincvezeték rekonstrukciója és az útburkolat-rekonstrukció.
- TEhát akkor ez a mostani beszakadás, ez nem hozható összefüggésbe a szinte már hagyományossá váló pincebeszakadásokkal?
- Nem. Ennek semmi köze nincs hozzá.
- De ön egyébként nyugtalan a piacebeszakadásokat illetően, - úgy hallottam.
- Igen, ez így igaz. Sajnos az előzetesen jóváhagyott 60 millió forintos, 88-as keret 40 millió forintra csökkent. Most gondjainkat fokozza még az is, hogy ez a 40 millió forint, az értékéből is veszített azáltal, hogy a pincemunkát is terheli a forgalmiadó, valamint az

(DK)

áremelkedés. Úgyhogy ebből az összegből tulajdonképpen a tavalyi mennyiségnek a 60-70 %-a végezhető el.

- Tehát erre mondanák azt, hogy tűzoltó munkát kell majd újra végezni, nem egy tervszerű, folyamatos tevékenységet?

- Ez így is fogalmazódott meg a tárcaközi koordinációs bizottsági ülésen; hogy azokban a városokban, Pécsen, Szekszárdon, Szentendrén és Egerben, számolni kell azzal, hogy a továbbiakban - ha ezen ezeken a helyeken nem tudnak változtatni -, akkor ilyen váratlan beszakadások lesznek, illetőleg csak az ideiglenes biztosítások beépítésére lesz lehetőség.

- Most ön bizonyára többször volt emiatt a föld alatt. Sejtik, azt látják, hogy hol várható, -hogya a tűzoltó munka nem sikerül igazán - beszakadás?

- Hát tulajdonképpen ahol jártam, ott ilyenre nem kell számítani, mert annak a biztosítása megtörtént.

- És azért nem járt ott, mert nem mert továbbmenni?

- Nem. Nem vagyok ilyen félős ember, hanem azok a pincék szotkak általában beszakadni és váratlan eseményt okozni, amelyeket még nem ismerünk; nincsenek föltárva.

(Folyt. a következő oldalon.)

- Ma reggel már elmondtuk, hogy közlekedési dugó van Budapesten a Rákóczi út és Kazinczy u. kereszteződésében. Szörényi Péter kissé zajos helyszíni riportja következik:

- Trommer ? Miklóssal, a Főv.Vízművek műszaki igazgatójával állunk itt a Rákóczi út és a Kazinczy u. sarkán, ahol ez a reggeli csőtörés történt. Mi történt?

- Egy közepes vízszivárgást észleltek, amit a diszpécser szolgálatunknak negyed 7 tájban jelentettek és megkezdődött az úttest felbontása. A baj ott van, hogy a Rákóczi út Erzsébet híd felé tartó mindhárom sávját le kellett zárni és ez egy nagyon kellemetlen közlekedési dugót okozott.

- Meddig tart majd a lezárás?

- Amint látja, nagy erővel vagyunk itt, az egyik gép bont, a másik már viszi a törmeléket. Ha odaérünk a vízfolyás helyéhez, akkor lehet arról beszélni, hogy ez meddig tart. Valószínű, hogy a mai napon el kell kerülni a Rákóczi utat, de ha a sérülést megtaláljuk, ami várhatóan két-három óra múlva lesz, feltehető, hogy ezt a szélső sávot vissza tudjuk adni a forgalomnak.

- Mibe kerül egy ilyen útfelbontás a Vízműveknek?

- Ez nem csőtörés, környezetre nem okozott kárt, a vízellátásban sem okoz zavart sehol sem, de egy igen nagy területet kell majd burkolatot bontani és ez nagyságrendben 150.000-200.000 Ft lesz.

- Kollégám ezután autóba ült és beállt a dugóba. Azt tapasztalta, hogy közlekedni azért lehet, mert a Keleti P.u. felé tartó három sávon egymással szemben haladnak a járművek, de kb. negyed órát kell várakozni.

-

- A szurkolók tönkre tették, a szurkolók helyrehozták. Pallai Jánost hallják Debrecenből:

- Sportszerű fordulattal zárult a múlt szombati focibotrány Debrecenben. Mint annakidején hírül adtuk, néhány felbőszült ferencvárosi szurkoló a Nagyerdő és az Aranybika közötti rövid szakaszon alaposan helyben hagyott egy csuklós villamost. Betörték az ablakokat, kifeszítették a szellőzők kereteit, összetörték a világítótesteket. A vandál módon helybenhagyott járművet ma ismét forgalomba állíthatta a Debreceni Közlekedési Vállalat. Az ott dolgozó, sportszerető Fradi- és Loki-szurkolók, tehát a hazai B-közép tagjai három nap alatt, munkaidő után,

társadalmi munkában teljesen rendbe tették a megrongált kocsit. Mindehhez mit lehet hozzátenni? Debreceni fradisták és lokisták, ez fair play-díjas cselekedet volt.

Sporthírek:

Velencében Magyarország-Olaszország 3:1, de a jó hír ezúttal

Ökölvívásról szól. Három magyar került az ellenfél nagy döntőjébe. Isaszegi, Kalocsai és Erős Lajos egyaránt pontozással győzött olasz ellenfele ellen, míg Csikós Ábelt ugyancsak pontozással verte az olasz Campanella, bár a jelentések szerint Csikós teljesen egyenrangú ellenfele volt.

Az ötödik mérkőzésen a spanyol Ortega pontozással győzött Hart Péter ellen.

Időjárásjelentés.--

Az elhangzott fontosabb hírek röviden.--

A műsort Kardos Ernő szerkesztette és Bocskay Zsolt vezette.

KOSSUTH-adó

14 h

HÍREK

Valószínűleg a következő szovjet-amerikai csúcstalálkozó után Reagan elnök újabb kormány- és államfői értekezleten tájékoztatja a NATO-országokat. Egy, a NATO-hoz közel álló brüsszeli lap szerint a Reagan-Gorbacsov-találkozó időpontját csak a két ország külügyminiszterének március végi találkozásán rögzítik. A NATO központ diplomatái valószínűnek tartják, hogy a szovjet-amerikai csúcstalálkozót követően, Reagan elnök útban hazafelé Brüsszelben tájékoztatná az Atlanti Szövetség tagjait.

Hanoiban 76 éves korában elhunyt Fam Hung, a vietnami KP pol.biz. tagja, kormányfő. A politikust tavaly nevezték ki miniszterelnökké. Ezt megelőzően hét évig állt a belügyi tárca élén Vietnamban.

Samír izraeli miniszterelnök azt állítja, hogy az amerikai rendezési terv kizárólag az arab törekvéseknek kedvez és ezért Izrael elveti a tervezetet. Peresz külügyminiszter azonban óva intette a kormányt a rendezési elképzelések visszautasításától, hiszen ezzel elszalasztják a kínáló alkalmat a közös jordán, palesztín és izraeli közvetlen tárgyalásokra.

A SzU-ban továbbra is súlyos társadalmi probléma a közszükségleti cikkek hiánya. Erről írt a kereskedelmi miniszter a NYEGYELJA c. lapban. Megállapítja, hogy tavaly sem sikerült teljesíteni a fogyasztás tervmutatóit. A szeszfogyasztás korlátozása miatt az emberek több pénzt költöttek zöldségre, gyümölcsre, ruhára, cipőre és háztartási cikkekre. Ez azonban oda vezetett, hogy ezekből az árúkból még inkább nőtt a hiány. A kereskedelmi miniszter szerint a sorbanállás oka egyrészt az, hogy még mindig nagyobb a kereslet, mint a kínálat, másrészt pedig a SzU-ban még fejletlen az önkiszolgáló rendszer.

A nem dohányzók védelméről szóló törvényjavaslat tervezetét, valamint az agyérbetegségek ellátásának problémáit vitatta meg mai ülésén az országgyűlés egészségügyi és szociális bizottsága. A nem dohányzókról szóló törvénytervezet egyebek között szorgalmazza a dohányzás megtiltását olyan fedett helyiségekben, ahol nincs elszívó berendezés és ahol a dohányosok és nem dohányzók kényszerűen együtt tartózkodnak.

Budapesten ünnepélyesen jóváhagyták a Magyarországi Németek elnevezésű alapítványt, amelyet magyar állami és társadalmi szervek a közelmúltban hoztak létre. Az alapítvány célja, hogy évente meghatározott összeggel támogassák a németek lakta magyar és az NSZK-beli települések közvetlen kapcsolatait, a szakembercserét, tanulmányutakat és szakmai továbbképzéseket. Az alapítvány párja az NSZK-beli Dunai Svábok elnevezésű alapítvány, amely a Baden-Württemberg-i tartomány kezdeményezésére jött létre. A budapesti ünnepélyes jóváhagyáson résztvett Lothar Spaeth Baden-Württemberg-i tartományi miniszterelnök és KÖPECZI Béla művelődési miniszter.

A Vízművek szakemberei éjjélre ígérik a Rákóczi úti csőtörés kijavítását. A Rákóczi út és a Kazinczy utca sarkán a kora reggeli órákban sérült meg egy vízcső és emiatt teljes szélességében le kellett zárni egy rövid szakaszon a Rákóczi utat. Mostanra az Astoria felé vezető buszsávot már megnyitották a forgalom előtt és úgy tervezik, hogy éjjélíg végeznek a hiba kijavításával és ismét teljes szélességében közlekedhetnek a járművek a Rákóczi út Astoria felé vezető oldalán.

PETŐFI-adó

HÍREK

15 h

Robert Dole szenátor cáfolta azokat a híreszteléseket, hogy feladja a republikánus elnökjelöltség megszerzéséért folyó versenyt. Legnagyobb vetélytársa, Bush alelnök ui. a legutóbbi fordulóban igen nagy sikert ért el. Dole szenátor kijelentette, nem fog kiesni a versenyből és azért vesz részt az előválasztásokon, hogy nyerjen. Kétségtelen tény viszont, hogy ideiglenesen leállították a szenátort propagáló választási hirdetéseket, de állítólag csak azért, hogy hatékonyabban használják fel a választási kampányhoz rendelkezésre álló pénzt.

Elhunyt a vietnami kormány elnöke. (Ism.) Tavaly júniusban lett miniszterelnök, előtte pedig hét éven át a belügyminisztérium élén állt Fam Hung.

A SzUban a most kialakuló az ellátási hiányosságok... Erről a kereskedelmi miniszter nyilatkozott az IZVESZTYIJÁban. A miniszter kifejtette, hogy a kereskedelmi minisztérium igen fontosnak tartja, hogy ösztönözze a termelőszövetkezetek tevékenységét és hasonlóan fontos feladatnak tekintik az önkiszolgáló rendszer fejlesztését és további elterjesztését a SzU-ban.

Csökken Ausztria külkereskedelme a szocialista országokkal. Az osztrák gazdasági kamara legutóbbi jelentése szerint a KGST-országokba szállított osztrák árúk mennyisége tavaly csaknem 6,5 %-kal volt kevesebb a korábbinál és ennél is nagyobb mértékben, csaknem 18 %-kal csökkent a szocialista országokból származó import. A legnagyobb kereskedelmi forgalmat az elmúlt években a SzU-val bonyolította le Ausztria, Magyarország pedig a második számú partnere a KGST-országok közül.

Az Egy.Államok újabb százezer tonna kukoricát adott el a SzU-nak a két ország hosszú lejáratú egyezményének értelmében. A szállítmány értéke 7 és negyed millió dollár körül van.

KOSSUTH-adó

16 h

HÍREK

Óvatosságra intette a NATO-t a leszerelés kérdéseiben a hamarosan leköszönő Lord Carrington főtitkár. Azt állította, hogy a SzU politikája még sok bizonytalansági tényezőt tartalmaz és ismételten utalt rá, hogy a Varsói Szerződés hagyományos katonai ereje meghaladja a védelemhez szükséges méreteket. Ez az arány jelenleg kedvezőtlen a NATO számára, ezért az Északatlanti Szövetség főtitkára inkább a rövid hatótávolságú nukleáris rakéták fejlesztését szorgalmazta és nem a leszerelésüket.

Belgrádban a jugoszláv szocialista forradalom alapvető vívmányai elleni támadásként értékelik a sajtónak a néphadsereget bíráló cikkeit. A jugoszláv kommunisták szöve tségének elnöksége megállapította, hogy ezek a sajtóbírálatok csak a nacionalista és szeparatista irányzatokat erősítik és ellenük erélyesen kell fellépni Jugoszláviában.

Meghalt a vietnami kormányfő. Fam Hung a vietnami KP pol.bizottságának is tagja volt és tavaly nevezték ki miniszterelnöknek.--(Ism.)

Az új dél-koreai elnök legfontosabb külpolitikai céljaként a népi Koreával folytatott diplomáciai háború befejezésére szólított fel. Ezzel egyidejűleg utasította a kormány külügyminiszterét, hogy munkálkodjon a Kínához, a SzU-hoz és a kelet-európai szocialista országokhoz fűződő kapcsolatok bővítésén. Az államfő ugyanakkor hangsúlyozta, Szöulnak továbbra is fenn kell tartania jóviszonyát az Egy.Államokkal, valamint Japánnal.

Budapesten jóváhagyták a Magyarországi Németek elnevezésű alapítványt, amely a magyarországi németek kulturális hagyományainak ápolását, továbbá az NSZK-val való kapcsolattartást segíti elő. Az alapítványt nemrég hozta létre a népfront, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége és a művelődési minisztérium. A jóváhagyó okmányt Lothar Spaeth Baden-Württemberg-i tartományi miniszterelnök és KÖPECZI Béla művelődési miniszter írta alá.

A budapesti Jurta színház vezetősége nyilatkozatot tett közzé különböző nyugati híresztelésekkel kapcsolatban. Külföldön ui. olyan információ-

kat terjesztettek a színházról, hogy valamiféle ellenzék központja és ez a nézet a hazai közvéleményben is elterjedt. Mindezekről a vezetőség és a tagság elhatárolta magát, közzétéve, hogy az épületet csak üzleti, nem pedig politikai megfontolásokból adják bérbe különböző rendezvények céljára. Tegnap a kormányzóvivő tájékoztatóján is szóba hozták, hogy a múlt hét végén a Jurta színházban összegyűlt egy csoport, amely Demokrata Fórumnak nevezi magát. BÁNYÁSZ Rezső ezzel kapcsolatban elmondta, hogy a kormány nem ismer ilyen nevű szervezetet, de azt tudja, hogy az országban különböző körökben vitatkoznak helyzetünkről.

A nem dohányzók védelmével kapcsolatos törvényjavaslat-tervezetet vitatták meg az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága. Az elképzelések értelmében minden olyan fedett helyiségben, ahol nem működik elszívó berendezés, a nem dohányzók védelmében tilos lesz rágyujtani. Ahol van rá lehetőség, ott külön dohányzó-helyiségeket jelölnek majd ki. Az óvodákban, továbbá az általános és középiskolákban a nevelők nem gyujthatnak rá a tanulók jelenlétében, az egészségügyi intézményekben pedig a dolgozók a betegek között nem dohányozhatnak a törvényjavaslat szerint.

Két hét múlva, vasárnap kezdődik a nyári időszámítás. Eszerint márc.27-én hajnali 2 órakor állítják át az órákat 3-ra. Emiatt nem változik a MÁV és a MAHART menetrendje, a Volán autóbusz-menetrend pedig tartalmazza a nyári időszámításnak megfelelő indulási és érkezési időpontokat. A MALÉV a 27-i óraátállítással együtt lépteti életbe nyári menetrendjét.

PETŐFI-adó

HÍREK

17 h

Budapesten jóváhagyták a Magyarországi Németek elnevezésű alapítványt. (Ism.)

A bpi Jurta-színház vezetősége nyilatkozatot tett közzé különböző nyugati híresztelésekkel kapcsolatban. (Ism.)

(ismétlések)

- o -

PETŐFI-rádió

17 h 05

IPARGAZDÁK

Havas Henrik beszélgetése következik:

- Rengeteget hallunk arról, hogy javítani kellene a magyar vállalatok versenyképességét a világpiacon. Benedek ?, a ...gazdasági intézet munkatársa. Hol lát erre lehetőséget?

- A kérdés nehéz, de én számos lehetőséget látok. Talán azt mondhatom, hogy egy óriási előnyünk van pillanatnyilag ..., az, hogy rettentő sok helyen számolhatunk fel fogyatékokosságokat,egyre több helyen döbbenünk rá, hogy valamit nem igazán jól csinálunk. Próbálkoztunk három területen világpiaci sikereket elérni. Az első, talán legegyszerűbbnek tűnő terület az áruszállítás. rendkívül nehéz, hiszen nem elég egy elfogadható minőségű árut kínálni, annak megfelelő árat kell adni és úgy kell csinálni, olyan árut kell csinálni, ami valamilyen szempontból mindenképpen kedvezőbb a felhasználó, a fogyasztó részére, mint amit a konkurensek ajánlanak. A második csoport a fővállalkozások a nagyberendezések kínálása. Ez az előbbinél még sokkal ... A fővállalkozásMagyarországon, támogatója a kormány, ennek ellenére komolyabb előrelépést ... a gazdasági fővállalkozók sem ..., nem érzékelik. Ennek oka Fővállalkozni meghatározott körű termék értékesítésére.. szűkös anyagi lehetőségek birtokában lehetetlenség. A fővállalkozás lényege, hogy válogat, mazsoláz a beszállítók között és nincs számára

előírva, hogy ehhez a komplett nagyberendezéses beruházáshoz neki kötelezően kell felhasználnia bizonyos termékeket. A legkedvezőbb, legolcsóbb termékekből hoz létre egy rendszert és ezt kínálja, ezért tud kijutni. Képzeljünk el egy olyan országot, amelynek nincs fővállalkozási gyakorlata. Képzeljük el, hogy a kezdő fővállalkozókat mind tőke szempontjából, a rendelkezésükre álló pénz szempontjából, mind pedig a felhasználható, beépíthető termékek széles körének alkalmazása szempontjából megkötjük?. Hát csoda, hogy azokat az eredményeket, amelyeket elértek, el tudták érni. És van egy harmadik területe még a külföldi piacokra való kilépésnek, ez a szellemi szolgáltatás, a szürke átlomány exportja. Nagyon érdekes dolog, hogy addig, amíg néhány esetben egyénekről hallunk, akik magyar fejjel, a magyar ész hírnevét külföldön öregbítik, intézményesítetten e téren sem igazán tudunk előrelépni. A Világbank ...minősíti a magyar szellemi szolgáltatást. végző vállalatokat azáltal, hogy azt mondta, hogy sem gyakorlatuk, sem tudásuk nem elegendő még ahhoz, hogy a Magyarországon kívüliszellemi szolgáltatással szerepeljenek,kötelez a Világbank bennünket arra, hogy külföldi tanácsadó cégeket vegyünk igénybe. Rendkívül fontos lenne, hogy a külföldön kiírt tenderek^{nél} magyar konzulenseket, magyar tanácsadókat vegyenek igénybe, ez a szakma azonban még nehezebb a fővállalkozásnál is. Amellett, hogy a legkorszerűbb módszereket kell ismerni, a személyes kapcsolatoknak is hihetetlen jelentősége van,^{hisz} külföldi egyetemeken kell szerepelni, külföldi lapokban kell, idegen nyelven publikálni, A világban az árútermelés ...robbanásérzékeny és a verseny rendkívül nagy, ha valaki kilép a legkorszerűbb termékkel, amelyik szinte még nincs is a piacon, azok, akik ezt a terméket létrehozzák, ezt a terméket már el is felejtik és azon gondolkodnak, hogy hogyan lehet szebbet, jobbat, újabbat a fogyasztó, a felhasználó számára ...létrehozni. Mi vagy át tudjuk venni ezt a tempót, vagy fel tudunk ide zárkózni, vagy számolnunk kell azzal, hogy még nem értünk el arra a legalsó pontra, ahova vissza fogunk zuhanni azért, mert nem tudunk bekapcsolódni ebbe a versenybe. A belső piac nagyon fontos Magyarországon, de a belső piac mellett, ezen felül nekünk azért mégis elsősorban olyan vállalatokra, olyan vállalkozásokra van szükségünk, amelyek elsősorban külföldön állják meg a helyüket.

Ipargazdák c. sorozatunk mai adásának riportere Havas Henrik volt.

KOSSUTH-adó

18 h 30

ESTI MAGAZÍN

- A mikrofonnál B. Király György. - A tartalomból. ---

Részletes hazai beszámolóinkat az ipari minisztérium sajtótájékoztatójával kezdjük. Nehéz szavak, kemény számok következnek arról, hogy talpraáll-e a vaskohászat. Kellene, hiszen a világ egyetlen fejlett országa sem élhet meg alapanyaggyártás nélkül. Csakhogy a kohászat és a költségvetés kapcsolatát furán ítélik meg ma nálunk. Az ipari minisztériumban Havas Henrik járt:

- Ugye Önök is hallották már a tréfás megjegyzést, miszerint a hír igaz, azzal az apró kiegészítéssel, hogy nem osztogattak, hanem fosztogattak és így tovább. Ez arról jutott eszembe, hogy az ipari minisztérium meg a Statisztikai Hivatal egyetért ugyan abban, hogy a kohászat költségvetési befizetése meg a visszakapott támogatás különbsége éppen 4 milliárd 900 millió forint, ez a szám tehát igaz, csak abban az apróságban térnek el az álláspontok, hogy a szaldó pozitív-e vagy negatív. Azaz az ipar köti az ebet a karóhoz, hogy márpedig a kohászok ennyivel, azaz 4,9 milliárddal fizetnek be többet annál, mint amennyit visszakapnak, míg a statisztikusok szép csendben kinyomtatták a már említett számot, csak éppen negatív előjellel. Lássák be, micsoda különbség 4,9 milliárdot adni vagy kapni! Ha most valaki azon ideges-tené magát, hogy ez skandalum és hogy tisztán kéne látni ilyen fontos kérdésben, sietek megnyugtató, hogy megtörténtek az első lépések a tisztázáshoz. Idézem az MTI hivatalos közleményét. Eszerint VÖRÖS Árpád miniszterhelyettes közölte, igaz ugyan, hogy a különféle intézmények bizopnyos számításbeli különbségek miatt egymástól eltérően ítélik meg a kohászat és a költségvetés kapcsolatát, de - és ez a megnyugtató, idézem - a tisztánlátás érdekében egyeztetik a számítási módokat. Gondolom, éppen ideje, mert ha nem egy gépíró a ludas - én, megvallom, erre voksolok - , akkor a pénzügyminiszter kerül hamarosan zavarba, mert a kasszában vagy több van csekélyke 4,9 milliárddal, vagy kevesebb. Node hogy komolyabb vizekre evezünk, a délelőtti sajtótájékoztatón konkrétumok is elhangzottak. Izgalmas volt pl. az a kérdés, amely az első két hónap gazdasági eredményeit firtatta, hiszen tavaly az ipari minisztériumnak éppen a pénzügyminisztériummal voltak hatalmas vitái az eltérő szemlélet miatt. Míg a pénzügyminisztérium állította, hogy

(EM)

476

Hung. Monitoring, 11.3.88. - d

a kohászok helyzete nehezebb lesz ugyan 1988-ban, de nem kilátástalan, az ipari minisztérium attól tartott, hogy a termelési adó, a bruttósfizetés meg egyéb terhek miatt az 1987-ben eredményesen gazdálkodó kohászvállalatok nagy többsége veszteséges lesz 1988-ban. Erről beszél

VÖRÖS Árpád miniszterhelyettes:

Vörös: - Akkor ugyan indokolt volt az aggodalmunk, ---

(folytatás a következő oldalon)

(EM)

- VÖRÖS : Akkor ugyan indokolt volt az aggodalmunk, de az eltelt időszakban, részben a döntések, részben a vállalati intézkedések és a magatartás alapján jól indult az 19.....év.
- Beszéljünk őszintén, ugye arról volt szó, hogy a pénzügyi kormányzat a költségvetés nehéz helyzetére hivatkozva termelési különadót rót ki az ágazatra, és ennek a nagyságáról itt súlyos milliárdokról volt szó. Folyt a hatalmas vita.
- VÖRÖS: A támogatások gyorsított leépítésével egyetértettünk, ugyanakkor kezdeményeztünk olyan akciókat, amelyek eredménye a támogatás megszűnéséből adódó kedvezőtlen helyzetet javítja.
- Ózd szeretné elkerülni a szanálást, a diósgyőriek önszanálásba kezdtek, a dunai Vasmű pedig nagyon optimista. Megalapozott ez a három nagyvállalati helyzetkondíció?
- Megalapozott. A tavalyi eredményeik alapján is, és ezeknek az eredmények alapján ezek A dunai Vasmű nyereségesen működött, ezt kívánja folytatni, természetesen a tavalyi erőfeszítései ehhez nem elegendőek. Az Ózdi Kohászati Üzemek véleményem szerint elkerülte a szanálási zónát és veszélyes zónát. A Lenin Kohászati Művekben talán tényleg a legnagyobb erőfeszítéseket kell tenni ennek érdekében.
- Beszéljünk röviden az alumíniumkohászat helyzetéről.
- Az alumíniumipar 1986-87-ben, az utóbbi 10-15 év legjobb eredményét érte el. Tehát ha ~~a~~ vállalatot nézem ~~magyon~~ eredményesen gazdálkodott, a szigorodó külső körülmények ellenére. Ugyanakkor korábban végrehajtott fejlesztéseinek terhei következtében a dinamikus növekvő nyereségből sem marad vissza annyi fejlesztési alap, hogy a jövő év fejlesztéseit meg tudja önmaga oldani. Ezért volt már szükség 1985 végén is, állami tervbizottsági határozatra, és az akkor hozott döntések 88-ig nagyon jó működési feltételeket biztosítottak a alumíniumipari tröszt számára. Annak érdekében, hogy ez az ágazat az utóbbi 2 évtizede betöltött szerepének megfelelően húzóágazat legyen a jövőben is, - véleményem szerint az lesz - első sorban a földolgozási szektorban, tehát a feldolgozott termékek révén, ennek érdekébenbizottsági döntésekre lesz szükség véleményem szerint a magyar alumíniumipar hosszú távú koncepciójának megvalósítása érdekében.

(EM)

Gyanítom, velem együtt önök sem tudták, hogy egy olyan betegség ellátásra, amelyik van olyná súlyos mint a szívinfarktus, nem vagyunk igazán felkészülve. A János Kórház professzora, Lipcsei Attila előterjesztése nyomán az agyérbetegségekről tárgyalt első napirendi pontként az Országgyűlés Szociális- és Egészségügyi Bizottsága. A most következő összeállítást Szörényi Péter kollégámmal együtt készítettük. Hallottuk, hogy a betegség az egyre fiatalabb korosztályokon is veszi áldozatait. Ma már nem ritka a 20-30 év közötti - köznyelven szólva - szélütött beteg sem. (Ism. 458)

(folytatás a következő oldalon)

--- Nagy Zoltánt halljuk:

- Nincs mentőgépkocsi-gyártás. Általában vagy személygépkocsit alakítanak át, akkor nagyon jó a rugózása, de abban nem lehet dolgozni, nem lehet beteget ellátni, nem lehet az infúziót fölakasztani, mert nincs meg a megfelelő magasság, nem lehet a beteg mellett ágyjni, mert görnyedve lehet csak benne dolgozni, nem lehet egy szülést levezetni, nem akarom részletezni. Ha kis teherautóból vagy kis buszból áll a mentőgépkocsi, átalakított mentő gépkocsi, akkor pedig nagyon bő a tere, de lassú, a forgalomban nehezen mozog és az esetek egy részében a rugózása túl kemény ahhoz, hogy megfeleljen azoknak az igényeknek, amiknek kéne. Ez a helyzet. Jó lett volna, hogyha egymás között, nemzetközi együttműködésben, a KGST-n belül megszületett volna egy mentő gépkocsi, mindenország számára előny lett volna. Ebben mindig mi voltunk a kezdeményezők, de egyelőre változatlanul a ...val dolgozunk tovább. (tudósító): - 1988-at az Egészségügyi Világszervezet a dohányzás leküzdésének éveként tartja nyilván. Nem véletlen tehát, hogy a képviselők tárgyaltak a nem dohányzók védelmében születendő törvényjavaslatról is. Hogy hazánkban a dohányzók száma négy millió, hogy a cigaretta az érszűkülettől kezdve a szívinfarktuson keresztül a tüdőrákig számos betegség okozója, jól tudjuk. Azt is, hogy a hat millió passzív dohányos mégis csak kénytelen szívni, nyelni a füstöt. Ezért javasolta dr. MEZEI Károly a törvényjavaslat bevezetését:

Mezei: - Az EGY.Államok tizenegy államában törvény védi a nem dohányzókat és ezeket a törvényeket ott nagyon szigorúan is veszik. Tudjuk azt, hogy az alkotmány 57. §-a úgy rendelkezik, hogy a Magyar Népköztársaságban az állampolgároknak az alapvető joguk az egészség védelme, nyilvánvaló, hogy erre a paragrafusra hivatkozva még senki nem érvényesítette azt a jogát, hogy mentesüljön a dohányfüsttől. Ezért úgy gondolom, hogy szükség van egy konkrét törvényre e vonatkozásban.

(tudósító): - Ha majd az országgyűlés elfogadja, a törvény 1988 dec.1-től lép életbe. Végül szó esett arról a levélről, amelyet tíz, életmentő orvosi műszert készítő és karbantartó kisipar írt a bizottságnak. A maszekok eddig 150-200 kórházat láttak el különböző, saját készítésű berendezéssel és javították az életmentő készülékeket. Cserébe adóalapjuk 30 %-át leírhatták. A személyi jövedelemadó bevezetésével ez megszűnt. A kisiparosok iparengedélyük visszaadását fontolgatják, mert tevékenységük immár nem gazdaságos. A pénzügyminiszter levelét a bizottság elnöke olvasta fel. Eszerint a műszergyártókat nem menthetik fel a jövedelemadó fizetése alól, viszont árbevételeik 10 %-át ezután levonhatják adóalapjukból.

A KISZ továbbra is szorgalmazza, hogy a kormány még az idén fogalmazza meg a stabilizációs időszak ifjúságpolitikai tennivalóit. Erről beszélt HÁMORI Csaba, a szövetség első titkára azon az eszmecserén, amelyet a fiatal országgyűlési képviselőkkel folytattak a KISZ KB-ának vezetői. Hozzáfüzte, el szeretnék érni, hogy az országgyűlés is foglalkozzon a kérdéssel. A KISZ vezetői egyébként találkozóra kérték a SZOT és a népfront vezetőit, hogy megvitathassák velük a lakáspolitikai elképzeléseket.

- A nap fontosabb nemzetközi hírei előtt következnek egy moszkvai tudósítás. Ma három éve, hogy megválasztották az SZKP főtitkárává Mihail Gorbacsovot. Milyen mérleget vonhat a szovjet vezető, erről szól Barát József beszámolója:

- Ő a legfiatalabb a politikai bizottságban. Az első főtitkár, aki nappali tagozaton végzett egyetemet. Ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelyiknek a XX. kongresszus idejére esett az eszmélése. Margaret Thatcher azt mondta róla, hogy egyezségre lehet vele jutni. Mindössze ennyit tudott a világ Gorbacsovról ma három éve, amikor Konsztantyin Csernyenko halála után megválasztották az SZKP főtitkárává. Arra a posztra került, amelynek betöltője nemcsak a 280 millió szovjet ember életét teheti könnyebbé vagy nehezebbé, de az egész világ sorsára hatással van.hamar, már az 1985 áprilisában megtartott pártplénumon kiderült, hogy Gorbacsov mélyreható változtatásokat akar és siet azokkal. A A világ örömmel konstataálta, hogy eredeti gondolkodású, nagyszabású ..került az SZKP élére, olyan ember, aki televíziós személyiségként, utcai, rögtönzött beszélgetések során is meggyőzően képes érvelni. 1986-ban a földgolyó új fogalmakat tanult meg. A szótárakba bevonult a peresztrojka és a glasznoszty kifejezés. Megkezdődött a SZU-ban a szigoruan központosított, merev tervutasításos rendszer bírálata. Régén betiltott szerzők hétpecsétes lakattal őrzött művei jelentek meg a lapokban, olyan témákról kezdett írni a sajtó, kábítószereszerzésről, korrupcióról, prostitúcióról, melyekről még suttozva is csak a legközelebbi ismerőseikkel beszéltek korábban a szovjet emberek. Megkezdődött az alkoholizmus elleni harc. Az elmúlt évben, 1987. januárjában egy újabb pártplénumon kiderült, hogy családni fognak azok, akik csak átmeneti vagy kozmetikai változásokra számítottak. A múlt éles kritikája, az irányítók többes jelölésének gyakor-

lata, a piac szerepének hangsúlyozása mind azt mutatta, hogy nemcsak nyelvi kérdés, hogy a főtitkár a tkp. eufemizáló peresztrojka kifejezés helyett egyre gyakrabban nevezi valódi nevén gyermekét, immár radikális reformot emlegetve. Nyilván saját álláspontja is radikalizálódott 19 85 márciusa óta, másképpen nem lett volna lehetséges, hogy megkezdődjön a desztalinizálás, a szocialista rendszer torzulásainak aktív és éles bírálata. Tavaly azonban az is kiderült, hogy Gorbacsov a kompromisszumoknak si mestere. Ezt bizonyítja a szovjet-amerikai leszerelési tárgyalások cikk-cakkosan fejlődő, de egyértelműen sikertörténete. Ezt bizonyítja, hogy valószínűleg csak átmenetileg, leállt az a tavaly januárban elkezdődött gyakorlat, hogy párttisztviselőket is többes jelölés után választottak meg. És ezt mutatja a Jelcin-ügyben hozott tisztáldozat is. A SzÜ-ban a lenini ideálok nevében a hatalom újra-felosztása folyik. Az apparátus által a nép nevében gyakorolt hatalom a közvetlen demokratizmus fórumainak, eszközszerének kell átadja a helyét, a politika egész kultúrája átalakul.

Jugoszláviában megkülönböztetett érdeklődéssel várják Mihail Gorbacsov hétfőn kezdődő, négy napos látogatását. A szovjet pártfőtitkár Lazar Mojszov államfővel a kétoldalú kapcsolatok fejlesztéséről, Bosko Krunic pártelnökkel pedig a két párt együttműködésének erősítéséről tárgyal majd. Mihail Gorbacsov találkozik a szerb, a szlovén és a horvát köztársaság vezetőivel is. A látogatás ideje alatt közös nyilatkozatot adnak ki, amely megerősíti az 1955-ös és 56-os szovjet-jugoszláv deklarációk elveinek érvényességét, de tovább fejleszti és gazdagítja azokat. Moszkva és Belgrád számos nemzetközi kérdést azonosan, másokat különbözően ítél meg, de ez nem akadályozhatja meg az együttműködés fejlesztését, alapítják meg Jugoszláviában.

Lengyelország politikai téren is fel akarja venni a kapcsolatot az Europa-tanáccsal. Erről is szó volt azokon a megbeszéléseken, amelyeket Orzechowski lengyel külügyminiszter és Marcelino Oreja, az Europa-tanács főtitkára folytatott Varsóban. Tavaly Jaruzelski államfő javasolta, hogy bővítsék ki az Eur opa-tanácsot és szüntessék meg nyugat-európai jellegét. A lengyel külügyminiszter elmondta, hogy országa a tudomány, a kultúra, a környezetvédelem és az egészségügy terén lát lehetőségeket az együttműködésre, hozzátette azonban, a végső cél az, hogy az Europa-tanácsnak minden európai ország legyen a tagja.

- A Közel-Kelet volt az egyik téma az Egy.Államok moszkvai nagykövete és Sevardnadze szovjet külügyminiszter között ma Moszkvában lezajlott találkozón. A szovjet fővárosból újból Barát József jelentkezik:

- Richard Murphy, Shultz amerikai külügyminiszter személyes képviselőjeként ma informálta Eduard Sevardnadzét az amerikai diplomácia irányítójának közel-keleti útjáról. Tájékoztatást adott arról, hogy az Egy.Államok hogyan képzei a rendezési folyamatot. A szovjet külügyminiszter ismét megerősítette, hogy aSzU csak nemzetközi békekonferencia keretében tartja lehetségesnek a Közel-Kelettel kapcsolatos bonyolult kérdések megoldását. Napirendre került a két ország eltérő álláspontja az Izrael által megszállva tartott területek ügyében. Eduard Sevardnadze és Richard Murphy tárgyalt az afganisztáni problémaköréről és az iraki-iráni háború eszkalálódásának kérdéseiről is.

Az izraeli kormányfő határozottan elutasította a közel-keleti rendezést célzó amerikai tervet. Samír miniszterelnök két nap múlva az Egy.Államokba utazik és abban reménykedik, hogy módosítani tudja az amerikai álláspontot. Elsősorban azt kifogásolja, hogy az amerikai terv nem garantálja Izrael területi egységét és nemzetközi békekonferenciát javasol a Közel-Kelet ügyében.

- Szintén a Közel-Keletről beszélt az NSZK parlamentjében Genscher külügyminiszter. Nyilatkozatának azonban aktualitást adott az is, hogy ma ötven éve jött létre az Anschluss, vagyis Ausztriának a német birodalomhoz történő csatolása. Szalay Zsolt bonni tudósítása következik:

- A Közel-Keletről vitatkoztak a bonni parlament képviselői, de ahogy sejteni is lehetett, valójában nem Izrael és az arab világ szembenállásáról volt szó, hanem a németek történelmi felelősségéről. Történetesen azon a napon, amikor Európában és így az NSZK-ban is a német történelem egyik nyomasztó eseményére emlékeztek, arra, hogy Hitler éppen ötven évvel ezelőtt csatolta birodalmához a szomszédos Ausztriát. A bonni Bundestag ülésén a zöldek nevében felszólaló Otto Schily fogalmazott a legkeményebben. Azzal a tkp. szónoki kérdéssel kezdte, hogy vajon már maga a közel-keleti kérdés napirendre tűzése nem egy fajta felmentési kísérlet-e mindazon felelősség alól, amelyet a németeknek hat millió zsidó legyilkolása miatt vállalniuk kell, - újra és újra megismétlődnek ui. az olyan kísérletek, mondta, amelyek azonosságot próbálnak fölfedezni a megszállt arab területeken alkalmazott izraeli katonai erőszak és a nácik ipari méretű népirtása között. Annemarie Renger asszony, a Bundestag szoc.dem. alelnöke úgy vélekedett, hogy a németeknek nincs joguk

(EM)

Annemarie Renger asszony a Bundestag szociáldemokrata alenöke úgy vélekedett, hogy a németeknek nincs joguk igazságot osztani. legfeljebb csak segíthetnek hogy a Közel-Kelet is kikerüljön az erőszak és ellenerőszak , a gyűlölet és az ellengyűlölet ördögi köréből. Genscher külügyminiszter szerint mindenféle rendezési javaslat kidolgozásakor abból kell kiindulni, hogy a németek felelősek a zsidó nép legujabbkori történelméért, és ettől a felelősségtől nem szabadulhatnak meg. Ugyanakkor tisztában kell azzal is lenniük, hogy a palesztinok önrendelkezési joga nélkül sincs béke.

-

Következzék egy hangos hír Prágából:

- Ismeretlen tettesek megrongálták Gottwald szobrát. Mindez mára virradóra történt, és a csehszlovák hírügynökség példás gyorsasággal számolt be róla. A történeteket vandál bűncselekménynek minősítette a cseh.....Csaknem egy hónappal ezelőtt két emléktábla megrongálásáról adtak ki hírt. A mostani eset azért is figyelemre méltó, mert Csehszlovákiában a közelmúltban ünnepelték a februári fordulat 40. évfordulóját. Annak idején éppen Gottwald vezette a hatalomra került kommunista kormányt.

-

Jugoszláviában a szocialista forradalom vívmányai elleni támadásnak minősítik a Néphadsereget ért bírálókat. Az utóbbi időben több ifjúsági lap támadta a jugoszláv hadsereget és egyes vezetőit. A Jugoszláv Kommunista Szövetségének elnöksége megállapította, hogy az említett cikkek a nacionalista irányzatokat erősítik és felszólította a pártszervezeteket, hogy lépjenek fel a hadsereg egységét támadó csoportokkal szemben.

-

Új-Zéland és Magyarország között a nagy távolság és az eltérő társadalmi berendezkedés ellenére sok a hasonlóság. A többi között ezt állapították meg azokon a megbeszéléseken, amelyeket VÁRKONYI Péter külügyminiszter folytatott Új-Zélandban. Egyébként ő volt az első magyar külügyminiszter, aki a szigetországban járt.

(EM)

A tárgyalásokon hangsúlyozták az együttműködés fejlesztésének fontosságát. Lange miniszterelnök is fogadta VÁRKONYI Pétert. Az eszmecserét követően elégedetten nyilatkoztak arról, hogy a két ország gazdasági- és politikai kapcsolatai az utóbbi két évben megélénkültek. Kialakulóban vannak az együttműködés új formái, főleg a mezőgazdaságban és rövidesen vegyes vállalatok is létrejönnek e területen. Hazánknak jó esélye van arra is, hogy újabb megrendeléseket kapjon az új-zélandi vasútak fejlesztéséhez.

Megalakult a magyarországi németek alapítványa itt a dunai svábokezzel is nyitottabbá válnak a hazai és az NSZK-beli települések kapcsolatai. Márványi Péter tudósítása következik.

- Voltaképpen nem egy hanem két alapítványról van szó. A magyarországi németek elnevezését, amelyet ma délelőtt Lothar Spaeth baden-württembergi tartományi miniszterelnök jelenlétében hitelesített aláírásával KÖPECZI BÉLA művelődési miniszter, a Hazafias Népfront, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége, a Belügy- és a Művelődési Minisztérium hozta létre nemrég. A másik alapítvány központja pedig Stuttgartban lesz, a neve Dunai Svábok Alapítványa. A két alapítvány felállításában a magyar társadalmi és kormánysszervek, valamint Baden-Württemberg tartomány parlamente kötött megállapodást. Hogy mi lesz a kettő kapcsolata? Nos, a magyar alapítvány nyitott. Tagjai 320 ezer ft-ot adnak évente, ehhez jön még a magyarországipénze, ezzel együtt az összeg már 2 millió ft körül mozog. A Dunai Svábok alapítványát ny-német nagyvállalatok pénzelik és mivel a magyar alapítvány nyitott, a másik alapítvány is támogathatja a maga tőkéjéből. Mindkét alapítvány konkrétabbá és szabadabbá teszi a magyarországi németek lakta települések és az NSZK-beli települések közti kapcsolatokat. Ezt azért fontos így fogalmazni, mert eddig csak a testvérvárosok közti kapcsolatfelvétel volt lehetséges hivatalosan. Minden évben kuratórium dönt a pénzek felhasználásáról. Pályázatot is ez a testület ír majd ki, feltehetően olyan célokra, mint művészeti csoportok utaztatása nyelvoktatás, továbbképzés, hagyományőrző események és intézmények, könyvtárak ellátása, németnyelvű iskolák vagy osztályok támogatása, de mondom: minderről a felállítandó kuratórium dönt majd. Ami pedig az alapítványok politikai jelentőségét

(EM)

illeti, erről KÖPECZI Béla így beszélt Lothar Spaethnek, aki egyébként egyben a társalapítvány fővédnöke: "A magyar kormány régóta azt az álláspontot képviseli, hogy a nemzetiségek alkossanak élő kapcsot az államok között, hogy tényezői legyenek egymás jobb, kölcsönös megismerésének a közeledésnek."

Lothar Spaeth aki KÖPECZI Bélával együtt résztvett a magyarországi németek alapítvány hatályba léptetésének ünnepségén, megbeszélést is folytatott a magyar művelődési miniszterrel. Az NSZK Baden-Württemberg tartományának miniszterelnökét, a CDU elnökhelyettesét MARJAI József miniszterelnökhelyettes, kereskedelmi miniszter látta vendégül rövid munkalátogatáson. Áttekintették a kétoldalú gazdasági kapcsolatok fejlesztésének lehetőségét. Lothar Spaeth találkozott GRÓSZ Károly kormányfővel és NÉMETH Miklóssal a K.B. titkárával is.

Maradjunk még mindig az NSZK kulturális napok rendezvényeinél. Az NSZK festészet kedvelőinek ajánlom Albrecht Aldorfer metszeteit. A válogatás a regensburgi Városi Múzeumokból érkezett hozzánk. ---

Ismét Külföld:

Vietnámban elhunyt Fam Hung miniszterelnök, a Vietnámi K.P. PB-nak tagja 76 éves volt és tavaly nevezték ki kormányfővé. Előzőleg 7 éven át belügyminiszterként dolgozott. KÁDÁR János a párt főtitkára, NÉMETH KÁROLY az E.T. elnöke és GRÓSZ Károly miniszterelnök táviratban fejezte ki részvétét Fam Hung halála miatt.

Tibetben a kínai hatóságok letartóztattak egy magasrangú vallási vezetőt, és két tibeti fiatalembert azután, hogy Lhaszaban a múlt hét végén zavargások voltak. Mindhármukat azzal vádolják, hogy vezető szerepük volt a tavaly októberi nacionalista tüntetések kirobbanásában. Ez volt az első hivatalos bejelentés a letartóztatásokról azóta, hogy amúlt szombaton Tibet fővárosában újabb halottakat követelő zavargások voltak. A tüntetéseket a Tibet különválását és a külföldön élő Dalai Lama hazatérését követelő szervezetek kezdeményezték.

(EM)

A dél-koreai elnök az ország legfontosabb külpolitikai céljának nevezte a népi Koreával folytatott diplomáciai háború beszüntetését. Ro Te Vu egyben utasította a külügyminisztert, hogy tegyen meg mindent a Kínához, a SZU-hoz és a kelet-európai szocialista országokhoz fűződő kereskedelmi valamint gazdasági kapcsolatok fejlesztéséért.

(folytatás a következő oldalon)

Norvégia történetének legnagyobb sztrájkja bénította ma az ország életét és háttérbe szorította még egy fontos nemzetközi tanácskozás munkáját is. Svédországból jelenti Garam Katalin:

- Bár Osloban most az árdók az északi országok konferenciája, a tárgyalások eddigi eredményeiről sem a norvég fővárosban, sem pedig másutt az országban nem jutott el a hír a lakossághoz, mert ma délután több órás, az egész országot megbénító sztrájk tört ki. Leálltak a buszok, a rádió és a tv beszüntette az adásokat és sztrájkoltak a gyárak és az üzemek dolgozói kívül még a rendőrök is. Mint ahogy azt a sztrájkolók szóvivője elmondta, a kormány tervezett intézkedése ellen tiltakoznak, ami szerint ezentúl az ország legnagyobb szakszervezetével, az LO-val ? történt fizetésmegállapodás lesz a mérvadó az összes többi szakszervezetre is, beleértve az egészségügyet, a műszaki értelmiséget, stb. Norvégia minden idők eddigi legnagyobbszabású munkabeszüntetése elhomályosítja az északi tanács immár egy hete tartó értekezletét. Ennek résztvevői, Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és Svédország egyébként megállapodtak abban, hogy az idén 565 mio svéd koronát, több, mint négy milliárd forintot fordítanak az északiságra, azaz az északiországek szöve tségének további erősítésére. Abban is megvult az egyetértés, hogy Dániának, Skandinávia egyetlen közös piaci tagjának fokoznia kell hídépítő szerepét a közös Europa és az északi országok között. Kb. ennyiben foglalkhatók össze a most zajló konferencia sikerei. Mert a dánok az atomerőművek leszerelésére vonatkozó követelését Finnország kategórikusan visszautasította és korunk leghatékonyabb és legtisztább energiatermelőjével, egy ötödik reaktoral is ki akarják bővíteni állományukat. A svédek viszont már ezt megelőzően is bejelentették, hogy 1996-ban a jelenlegi 12 reaktorukból kettőt leállítanak.

-

- Akinek a darabjáról most szó lesz, világhírű amerikai író, s még életében klasszikussá vált. 73 éves, négy évet a "szőke angyal", Marilyn Monroe oldalán töltött. Gondolom rájöttek, Arthur Miller-bemutató van ma este a Várszínházban. Darabjai talán, mert hétköznapiainkban egyre kevesebb a morál, reneszánszukat élík a magyar színpadokon. Az Édes fiaim, Az ügynök halála, a ... után most a Játék az időért c. darabról szól Bánkúti Gábor összeállítása. (hangfelvétel, zenés jelenet. (- Várok rád, édesem, dalolja a francia énekesnő a világhírű sláger, a párizsi színpadon, de kiszáratatva el-

indul vele a vonatszerelvénny, hogy marhavagonba zárva sokadmagával eljusson Auschwitzba a haláltáborba, --- bekerül a női zenekarba, amely azért alakult, hogy a pályaudvaron fogadja és a gázba kísérje az ezrével érkező zsidókat, őket utáló lengyeleket, franciákat, belgákat. Hétfőn reggel hallottam a szerzőt, a nagy amerikai író, Arthur Millert, akinek hangját nem tudta annyira lefedni a magyar tolmácsolás, hogy ne érezzem ki angol szövegéből a meglepődést, amiért a Budapestről telefonáló hölgy első kérdése az: lehet még erről újat mondani ma? Mire szép nyugodtan elmagyarázta, hogy kell és miért kell beszélni ma is a század nagy meghasonlására. Más kérdésre, más körülmények közt talán azt felelte volna, hogy az írók embereket, jellemeket ábrázolnak darabjaikban, nem pedig eseményeket és az ellehetetlenedett helyeztek csak arra jók, hogy a jellemvonásokat, az emberi jó és rossztulajdonságokat mikroszkópként felnagyítsák. Az olyan lehetetlen, józan ésszel mindmáig felfoghatatlan helyzet, mint a tömeges emberírtás Európa legcivilizáltabb országában valóságos elektronmikroszkóp a lélek kutatók számára. Mivel pedig kiváló vizsgálója az emberi léleknek és tudatnak, kítűnő drámaszerkesztő. Ebben a nem is legjobb és nem is túl eredeti darabjában - hiszen Fábri Zoltán filmje, a Két félidő a pokolban és annak jónéhány utánérzete hasonló helyzetre épül, nem történik semmi kegyetlen. Az SS-ek kedvesek, finomak, a színen úriember módjára viselkednek. Tkp. rokonszenvesebbnek látjuk őket, mint a legtöbb foglyot, akiknek emberi gyengéik kiütköznek előttünk. Csak egy apró villanás a darabból: A híres német zsidó muzsikusz lánya, a női zenekar karnagya érzelmei révén ki is szabadulhat a táborból. --- (jelenet) - "Az egyetlen zsidó lesz, aki a német hadseregnek hegedül. Gratulálni jöttem, most hallottam a nagyszerű hírt. ---" Frau Schmidt, az SS ezen a búcsúvacsorán megmérgezi Alma Rosét, amiért főbelövik és dr. Mengele is lerója kegyeletét a karnagynő emléke előtt. Épp ettől oly drámai ez a színmű. Hogy épp most, épp nálunk kellett- emúorra tűzni? A történet nálunk sokáig fétis volt, méghozzá fordítva, bűnösnek vagy cinkos némának nyilvánítva az ártatlanokat is. Mostanság inkább az antitézis van divatban, más idők más táborainak másfajta irgalmatlanságát szokás emlegetni, ugyanolyan torzan mindenkit vétkesnek nyilvánítva, az áldozatokon kívül. Talán eljutunk egyszer a szintézishez. Lehet, hogy ebben segít Miller darabja, amelyben egyébként az áldozatok sem szentek. Segíthet, ha azon tűnődünk, vajon a mi mai környezetünk jellemi és jellemhibái végletes körülmények között mivé tennék hordozókat és ennek tudatában ítéljük meg egymást és önmagunkat.

A Jurta Színház vezetősége cáfolta. --- (Ism. ---)

Nyáron elszabadul a pokol a Margitszigeten. Autó autó hátán. Az Árpádhíd lehajtó sávjaihogy.....(áthallás.) Pedig mennyivel jobb lenne, ha a négykerekűek helyett négylábuak vennék birtokukba.A Margitsziget jövőjéről beszélgetett Lengyel Anna.

- (Az az alapvető cél, hogy a Margitsziget megmaradjon parknak és pihenő területnek, ennek érdekében már 69-ben úgy döntöttek, hogy a közlekedést korlátozni kell. A 70-es évek közepe táján léptették életbe a forgalomkorlátozásokat, ami papíron elég szigorú. Az elmúlt év folyamán a környezetvédelmi csoportunk, hát több ilyen sétát tett és nyáridőszakban a közlekedés vonalán hát azt lehet mondani, hogy elszabadul a pokol. Több száz gépkocsi parkol engedély nélkül. Jelentős közúti forgalom van, ami aggasztja a tagságot. Azt szeretnénk, hogy ha ezeket az egyébként szigorú előírásokat ellenőriznék, ill. a behajtási engedélyeknek a számát korlátoznák. --- A közlekedési csoportunk az foglalkozott pld. az omnibusz kérdésével és most kibontakozóban van pld. egy olyan akció amit mi támogatnánk, hogy omnibusz, ló vontatta társaskocsi üzemelhessen vagy bonyolíthasson forgalmot. Van is jelentkező és adott esetben egy ilyen szándékot mi támogatni fogunk. A másik ilyen dolog, hogy tudjuk azt, hogy a 13. kerületi Tanács ill. a Főv. Tanács szakszerveire nagy nyomás hárul az építetők részéről és hát különböző ilyen fejlesztési törekvések vannak, a szigeten belül.

- Épületeket, szállodákat, éttermeket építenének még?

- Igen. Hát arról van szó, hogy most ez a vállalkozókészség ezt a területet is ki kívánja használni.

- Na most mit lehet itt tenni?

- Mi egy olyan támogatást akarunk adni, hogy csak az indokolt fejlesztésekre kerüljön sor. Mi partnerei akarunk lenni a tanácsoknak, és az egyesület hát társadalmi erejével a tanácsok mellé kíván állni, hogy a Margitsziget ténylegesen megmaradjon annak amit 69-ben meghatároztak, ill. ahogy ezt több évtizeden át, vagy most már lehet mondani évszázadon át létezett.

Sport:

Lányaink rekordrohamával indult ma du. a súlyemelő Pannónia Kupa.

(EM)

44 kg-mal Földi Csilla 115 kg-os európa csúccsal lett második.
60 kg-ban Torma Ibolya 160 kg-mal lett az aranyérmes.
67,5 kg-ban T.-Ákosi Anikó ugyancsak európa rekorddal győzött.
82,5 kg-mal a bajnok Tóbiás Veronika 192,5 -s eredménye szintén európa rekord .
Ökölvívóink közül hárman kerültek adöntőjébe Isaszegi, Kalocsai és Erős Lajos egyaránt pontozással győzött.

-

Kérem most a Pink Floyd rajongók figyeljenek. Bocskay Zsolt kollegám a Pesti Műsorban olvasta, hogy tárgyalunk az együttes vezetőjével egy juniusi koncertről. Csak hogy a jegyár meglehetősen borsos lenne, - 200 Ft. Hogy ennek az árnak mi köze van a Pink Floyd feszthez, az remélem kiderül a riportból. Mikrfonja előtt Fábián Tibor a Pesti Műsor munkatársa.

- A hír szenzációs. -

- Igen esélye volna annak is, hogy a Pink Floyd, amely újra világkörüli turnét tart, ez Bpestre is el tudna jönni. (Ez kizárólag a Népstadionban lenne megrendezhető. A legolcsóbb jegy 200 Ft. lesz. Én magam is azon voltam, hogy valamilyen úton-módon ennek utána kéne nézni, hogy egyáltalán vállalható-e ilyen költség. Ezért is hírdettük meg ezt a Pink Floyd fesztet.)

-

Időjárás:

Holnap estig gyakran lesz erősen felhős az ég. Hózápor, esetleg kisebb eső várható , napközben többfelé lesz erős az északnyugati szél. A hőmérséklet hajnalban -3, és +2, kora du. 3-8 fok között valószínű.

A EM véget ért.

KOSSUTH ADÓ

HÍREK

22.00 h

Moszkvában M. Gorbacsov amerikai szenátorok egy csoportját fogadta. A megbeszélés tartalmáról tudósítónk Baráth József küldött jelentést.

- Még fennáll a lehetőség, hogy a hadászati támadó fegyverek csökkentéséről szóló szerződést Reagan moszkvai útja előtt sikerüljön előkészíteni. Bár, a genfi tárgyalások lelassulása és egyes szkeptikus washintoni megnyilvánulások óvatosságra intenek. Ezt mondta el M. Gorbacsov azon a három órás találkozón, melyen, amerikai szenátorokat fogadott. Köztük A. Crenssont a szenátusi demokrata többség elnökhelyettesét és a törvényhozás fegyveres erőikkel foglalkozó bizottságának elnökét. Az SZKP főtitkára úgy fogalmazott, hogy csak jó szerződést érdemes megkötni. Olyat amely valóban fokozza a biztonságot, tehát amely megerősíti a Salt-1 szerződés előírásait és a tengeri telepítésű robot repülőgépekre is vonatkozik. Hiszen, nincs értelme egyes fegyverzetek csökkentésének, ha mások száma szabadon növekedhet. -Itt az ideje - mondta az SZKP főtitkára, hogy kártyáinkat végre felfedjük és megkezdjük az alkuat a hagyományos fegyverzetekkel kapcsolatos kérdések minden pontjáról. - Beleértve az asszimetriák ügyét is. A nicaraguai rendezés ügyében a szovjet vezető ismét biztosította az Egy.Államok népét arról, hogy a SZU -t semmifajta különös érdek nem köti Nicaraguához. Ott nem kíván katonai bázist létrehozni, nem akarja a szomszédos országokat fenyegetni. A SZU belpolitikájával kapcsolatban Gorbacsov kifejtette, hogy az itteni reformfolyamat senkit sem fenyeget. Sőt, stabilizáló erő, hiszen a humanista alapelvek megerősödését jelenti. Egy kérdésre válaszolva az SZKP főtitkára megismételte, hogy a mai időszakban különösen fontosnak tartja a tudósok és általában az értelmiség szerepét. Manapság, mint mondta - lehetetlen komoly politikát folytatni az értelmiséggel való együttműködésből származó energiák felhasználása nélkül.

-

A szovjet-lengyel kapcsolatok fehér foltjairól is beszélt sajtóértekezletén a lengyel külügyminiszter. A részletekről hallgassák meg László József jelentését.

(hírek, 22)

- A lengyel közvéleménynek ezentúl a külpolitikába is nagyobb betekintése lesz, - csökkenk a titkok és a tabuk száma. - mondta sajtóértekezletén a lengyel külügyminiszter. Orzechowski fontosnak tartotta, hogy a szovjet-lengyel történelemszövetség a fehérfoltok megszüntetése során tisztázza az ú.nevezett a katinai kérdést. Vagyis hogy a II. világháború idején valóban a hitleristák öltek-e meg mintegy 15 ezer lengyel katonatisztet, vagy a sztálini törvénytelenések áldozataul estek. Katin olyan kérdés, amely befolyásolja a szovjet-lengyel viszonyt - hangzotta a külügyminiszter, hozzátéve, hogy ebből a szempontból is történelmi jelentőségű lehet Gorbacsov idei varsói látogatása, amely után várhatóan könnyebben utazhatnak be a jelenleg a SZU - hoz tartozó szülőföldjükre azok a lengyel állampolgárok, akik ezekről az egykori lengyel területekről származnak. Orzechowski reményét fejezte ki, hogy a hosszabb ideje tartó tárgyalásokon rendezik az NDK és Lengyelország határvitáját, amely az Odera folyó BALTI tengeri torkolatának hovatartozásáról alakult ki. Elmondta azt is, hogy még az elmúlt fél évben Varsóba utazik a brit miniszterelnök. Ugyancsak a lengyel külpolitika híre, hogy a lengyel külügyminiszter valamint a Szejm elnöke pénteken tárgyal pld az Europatanács elnökével és mindketten hangsúlyozták, hogy VARSÓ érdekelt abban, hogy előbb-utóbb bekapcsolódjon a most csak ny-európai országokat tömörítő szervezet munkájába.

Moszkvában szovjet-amerikai megbeszélések voltak a Közel-Keletről. A tudósító ismét Baráth József.

- R. Murphy, Shultz amerikai külügyminiszter személyes képviselőjeként ma informálta E. Sevardnadzét az amerikai diplomácia irányítójának közel-keleti utjáról. Tájékoztatást adott arról, hogy az Egy.Államok hogyan képzei a rendezési folyamatot. A szovjet külügyminiszter ismét megerősítette, hogy a SZU csak nemzetközi békekonferencia keretében tartja lehetségesnek a Közel-Kelettel kapcsolatos bonyolult kérdések megoldását. Napirendre került a két ország eltérő álláspontja az Izrael által megszállva tartott területek ügyében. E. Sevardnadze és R. Murphy tárgyalt az afganisztáni problémakörrel és az Irak- iráni háborúval is.

(hírek, 22)

A ny-német külügyminiszter szerint a Közel-Keleten csak akkor lehet béke, ha a palesztinok önrendelkezési jogot kapnak. H-D Genscher erről a bonni parlament ülésén beszélt, hozzátette, hogy az NSZK-nak azokat az izraeli erőket kell támogatnia, amelyek békére törekcszenek. Shamir izraeli kormányfő ezzel egyidőben határozottan elutasította a közel-keleti rendezést célzó amerikai elképzeléseket. Shamir azt kifogásolja, hogy Washington nem veszi figyelembe Izrael területi egységét, és nemzetközi konferencián kívánja megoldani a térség gondjait. Kairóban az egyiptomi elnök és a jordániai uralkodó is a Shultz-tervről tárgyalt. Huszszain király és Mubarak államfő csak fenntartásokkal támogatja az amerikai elképzeléseket.

A szovjet-iráni viszonyról volt szó azon a találkozáson, amelyet Irán moszkvai nagykövete kért a szovjet külügyminisztertől. A megbeszélésen megvitatták az iraki-iráni háború legutóbbi fejleményeit is. A szovjet külügyminiszterium az elmúlt időszakban kétszer is tiltakozott amiatt, hogy tüntetések voltak Iránban a szovjet külképviselerek előtt. Teheránban ugyanis azt állították, hogy Irak szovjet gyártmányú rakétákkal lövi az iráni városokat. Moszkvában ezt határozottan cáfolták, bár elismerték, hogy korábban eladtak Bagdádnak ilyen fegyvereket, de ezek hatótávolsága nem teszi lehetővé, hogy iráni területeket lőjenek velük. Az iraki-iráni háboruról és az afganisztáni helyzetről tárgyalt az iraki, az észak-jemeni, a kuwaiti és a tunéziai nagykövettel Moszkvában Voroncov külügyminiszterhelyettes.

Óvatos derűlátással nyilatkozott az afgán-pakisztáni tárgyalások kilátásairól az ENSZ főtitkárhelyettese. D. Cordovez a hét végi szünet előtt magán megbeszélést folytatott a két ország külügyminiszterével. Ezután az újságíróknak elmondta, még bonyolult kérdéseket kell tisztázni. Cordovez ugyanakkor fontosnak nevezte, hogy sikerült rögzíteni a szovjet csapatok Afganisztánból való kivonásának menetrendjét és úgy vélekedett, hogy ez más kérdésekben is haladást eredményezhet.

Az osztrák kancellár szerint nem szabad megfélemedkezni arról, hogy 50 évvel ezelőtt osztrákok is közreműködtek amikor a náci

(hírek 22)

Németország megszállta az országot. F. Vranitzky azon a hivatalos állami emlékülésen beszélt, amelyet az Anschluss 50. évfordulóján tartottak. Ezt megelőzően az osztrák parlamentben is megemlékeztek az évfordulóról. Itt a nemzetgyűlés elnöke hangsúlyozta, hogy 100 ezrével voltak olyan osztrák állampolgárok, akik nem működtek együtt fasiszta rendszerrel, sőt sokan életüket is áldozták az ellenállásban. Egyik hivatalos rendezvényen sem szólalt fel Waldheim államfő, bár mindkettőn résztvett. Az osztrák vezetők ugyanis megegyeztek, hogy csak tovább élezné a háborus múltjával kapcsolatos vitákat, ha nyilvánosan szerepelne.

Szoborrongálásról küldött beszámolót prágai tudósítónk, Fórró Evelyn. (Ism.)

Hasznosnak és eredményesnek nevezte Új-zélandi látogatását a magyar külügyminiszter. VÁRKONYI Péter megbeszélést folytatott Lange miniszterelnökkel, és több más vezető politikussal. A tárgyalásokon megerősítették, hogy mindkét ország érdekelt a kapcsolatok bővítésében. Kialakulóban vannak az együttműködés új formái, főleg a mezőgazdaságban és ez rövidesen lehetővé teszi magyar-új-zélandi vegyesvállalatok létrejöttét is. Hazánknak jó esélye van arra, hogy újabb megrendeléseket kapjon az új-zélandi vasútak fejlesztéséhez. VÁRKONYI Péter az első magyar külügyminiszter, aki Új-Zélandon járt. Látogatását befejezve az ausztráliai Sidneybe érkezett, ahonnan szombaton indul haza.

Bpsten hitelesítették a magyarországi németek elnevezésű alapítványt, amely a hazai német nemzetiség és az NSZK közötti közvetlen kapcsolatok fenntartását segíti. Az okiratot KÖPECZI Béla művelődési miniszter írta alá és az ünnepségen résztvett Lothar Spaeth Baden-Württemberg tartomány miniszterelnöke, a Dunai Svábok elnevezésű stuttgarti partneralapítvány fővédnöke. A magyar alapítvány, amelyet a Népfront, a magyarországi németek demokratikus szövetsége, a BM és a MÜM hozott létre, jelenleg 2 millió ft-os tőkével gazdálkodik. Ebből kölcsönös tanulmányutakat, szakmai továbbképzéseket és az emberi kapcsolatok ápolását segíti. Együttműködik a dunai svábok ny-német alapítvánnyal, amely szintén jelentős segítséget nyújt a magyarországi németek kulturájának ápolásához. (Ism.)

(hírek, 22)

A Szociális- és Egészségügyi Minisztérium intenzív programot szervez a magas vérnyomásban szenvedők felderítésére, a többi között azért, hogy megelőzze az egyvérzéseket. Erről számolt be KÖKÉNY Mihály miniszterhelyettes az Országgyűlés szociális- és egészségügyi bizottságának ülésén, amelyen az agyi érbetegségek gyógyításáról volt szó. Elmondták, hogy hazánkban az emberek 16 %-a emiatt a betegség miatt hal meg. Gyógyításukat nehezíti, hogy az agyi ér betegeket szinte mindenütt a belgyógyászaton helyezik el így nem kapnak szakszerű kezelést. Szükség lenne speciális centrumok létrehozására. Bpsten pld. 6 ilyen központot kellene felállítani. A megelőzésben fontos szerepe lenne a magasvérnyomásuk rendszeres ellenőrzésének, a magas hormontartalmú fogamzásgátló szerek visszaszorításának, továbbá az alkoholizmus és a dohányzás elleni küzdelemnek. A dohányzás ártalmainak csökkentéséről külön napirendi pont alapján is tárgyalt az országgyűlési bizottság. Megvitatták ugyanis a nemdohányzók védelméről szóló törvényjavaslat tervezetét, miszerint minden olyan fedett helyiségben, ahol nem működik elszívó berendezés, a nem dohányzók védelmében megtilaltanák a cigarettázást és a pipzást.

Az Állami Ifjúsági- és Sporthivatal dolgozik az ifjúsági törvény korszerűsítésének tervezetén. Erről is szó volt a fiatal országgyűlési képviselők és a KISZ vezetőinek tanácskozásán. HÁMORI Caba első titkár elmondta, az ifjúsági szövetség szorgalmazza, hogy a kormány még az idén fogalmazza meg a stabilizációs időszak ifjúságpolitikai tennivalóit, továbbá, hogy a kérdéssel az országgyűlés is foglalkozzon. A KISZ vezetői a SZOT és a NÉPFRONT vezetőivel is meg akarják vitani a lakáspolitikai koncepciót és az ifjúságot is érintő foglalkoztatáspolitikai helyzetet.

A Jurta Színház vezetősége és tagsága cáfolta hogy a színház ellenzéki központtá vált. Ez a hiresztelés terjedt el ugyanis a magyar közvéleményben miután nyugati rádióállomások közölték, hogy a Jurta Színház az ellenzéki gyűlések színhelye. A vezetőség nyilatkozatot adott ki arról, hogy az épületet kizárólag üzleti és nem politikai indítékból adják bérbe különböző rendezvényeknek.